Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

PASKIRAS NUMERIS 10 PENU

Britanijos LIETUVIS

Lithuanian Weekly
Lietuviu savaitraštis

Nr. 34 (159) Londonas, 1950 m. rugpiūčio 25 d. IV METAI

SOVIETU KETINIMAI VOKIETIJOJ

Olandų laikraštis „Nieuwe Rotterdamse Courant", pasikliaudamas gerai informuotais Berlyno sluoksniais, paskelbė žinią apie Sovietų ketinimus Vokietijos atžvilgiu. Sovietai ruošiasi sudaryti su ryt. Vokietijos komunistine vyriausybe taikos sutartį. Tai padarius, ryt. Vokietijos vyriausybė paskelbsianti, kad ji esanti legali visos Vokietijos vyriausybė ir, susitarusi su Sovietų vyriausybe, pareikalausianti vakarų sąjungininkus apleisti Berlyną laike 6 mėn. po sutarties ratifikavimo. Po to laiko ji perimsianti visų svetimšalių, nors ir „uniformuotų" kontrolę. Sovietai savo kontrolės misiją ir kariuomenę atitrauksią. Sovietai pripažintų ryt. Vokietijos vyriausybę, kaip legalią visos Vokietijos vyriausybę.

BAIGS KARINES BUKLES BUVIMĄ SU VOKIETIJA

Londone posėdžiavo D. Britanijos, Prancūzijos ir JAV pareigūnų speciali komisija, kuri svarstė karinės būklės su vak. Vokietija baigimo ir kitus, iš tokio fakto sekančias klausimus. Komisija darbus užbaigė ir atatinkamus siūlymus pateiks minėtų valstybių užs. reik. ministerių konferencijai. Spėjama, kad karinės būklės baigimą su Vokietija turės paskelbti kiekviena valstybė atskirai. Be to, okupacinis statutas esąs peržiūrėtas ir įvesta toli einančios lengvatos, kad vak. Vokietija galėtų pati vesti savo užsienio politiką. Tik krašto saugumo klausimai palikti sąjungininkų žinioje.

KOMUNISTINIMO KONGRESAS

Šios savaitės gale Berlyne šaukiamas „Vokietijos Fronto" kongresas, kuriame dalyvauti pakviesti ir vak. Vokietijos komunistai. Kaip aiškėja, kongresas turės patvirtinti ryt. Vokietijos parlamento rinkimus, numatomus ateinančio mėn. 15 d. ir apsvarstyti pasipriešinimo prieš vak. Vokietijos atkutimą ir pasipriešinimo prieš Bonos vyriausybę metodus. Ryt. Vokietijoj parlamento rinkimai, iš visa ko matyti, bus vykdomi sovietiniu šablonu, vienu sąrašu, dėl to rinkikams teks tik patvirtinti komunistų pasiūlytus kandidatus. Vak. Vokietijoj pasipriešinimui prieš Bonos vyriausybę turės vadovauti įvairūs „taikos komitetai" ir 2000 parengtų agitatorių.

NESLEPIA LIAUDES POLICIJOS DYDŽIO

H. Eisler'is, ryt. Vokietijos komunistinės vyriausybės propagandos vadas, pirmą kartą viešai patvirtino, kad ryt. Vokietija turi pusę milijono gerai, visų tipų ginklais ginkluotas policijos. Ji dėl to esanti ginkluota, kad ir vakarų nusikaltėliai turį ginklus.

Šitas Eisler'io pareiškimas aiškinamas kaip atsakymas į vak. Vokietijos kanclerio Adenauer'io reikalavimą leisti ir vak. Vokietijoje įkurti tolygaus dydžio ir ginklavimo policiją, kokia yra ryt. Vokietijoje.

ATLANTO TARYBA TĘSIA POSEDŽIUS

Šiaurės Atlanto Taryba, amerikiečio p. Ch. Spoflord'o pirmininkaujama, pradėjo rugpiūčio 4 d. nutrauktus darbus. Kaip aiškėja, Taryba svarsto Atlanto paktą sudariusių kraštų gynybos planą ir gynybos tikslams reikalingų išlaidų paskirstymą tarp įvairių kraštų.

VALDŽIOS KRIZE GRAIKIJOJE

Atsistatydino Graikijos gen. Plastiras'o vadovaujama vyriausybė. Protesto ženklan, prieš premjero kalbą, kurioje jis paminėjo, kad tautos vienybės labui, jis užmiršiąs praeitį, pasitraukė ministeriai, liberalų partijos nariai. Naują vyriausybę sudaryti karalius pavedė liberalų partijos atstovui.

KARENAI TOLIAU KOVOJA

Karėnų vadui kovose žuvus, manyta, kad karėnų tautelės nepriklausomybės siekimas bus pasibaigęs ir sukilėliai pasiduos Burmai, tačiau taip neįvyko. Karėnai išsirinko naują vadą, pasižymėjusį sukilėlį Saw Sein'ą, ir toliau tęsia kovas. Jie kovoja ir su Bumos kariuomene ir su komunistiniais partizanais.

SAVAITĖS ĮVYKIAI

EUROPOS PATARIAMOJI TARYBA

Europos Patariamosios Tarybos posėdžiai Strasburge tebeina. Pereitą savaitę įvairūs komitetai svarstė iškeltus pasiūlymus. Iš jų didžiausią susidomėjimą kėlė p. Churchill'io pasiūlymas dėl Europos kariuomenės sukūrimo. Šio pasiūlymo komisija dar nebaigė svarstyti.

Kitas pasiūlymas iškilo dėl rytinės ir vidurinios Europos kraštų atstovų įjungimo į Tarybą. Jį Tarybos pirmininkui įteikė 10 kraštų, esančių už geležinės uždangos, atstovai. Komisijos, kuri šį klausimą svarsto, pirm. britas, konservatorius, H. MacMillan'as pareiškė, jog jo komitetas svarsto „politinės tuštumos", kuri susidarė dėl už geležinės uždangos atsidūrusių kraštų, užpildymo klausimą atvejui, kai iš ten komunistinė banga atslūgs.

Taip pat šis komitetas svarsto globos iš už geležinės uždangos išeivių ir iš ten kilusių valstybės vyrų talento išnaudojimo klausimus.

Buvęs Latvijos atstovas Belgijai p. Valters spaudai suteikė informacijų apie būklę Baltijo kraštuose. Jis pažymėjo, kad rusai siekia Baltijo kraštų tautas išnaikinti. Jos masiniai tremiamos į Sibirą, o į Baltijo kraštus gabenami mongolai ir kiti azijatai.

Tarybos pilnatis susirinko šį ketvirtadienį komitetų parengtoms rezoliucijoms priimti. Viena rezoliucijų įpareigoja tarybos narius dėti pastangas, kad daugumą tarybos nutarimų priimtų ir jų kraštų parlamentai.

SAUGUMO TARYBA DAR NESUTARĖ DĖL DARBŲ TVARKOS

Antradienį Saugumo Taryba buvo susirinkusi iš eilės dešimto šį mėnesį posėdžio. Jos pirmininkas, Sovietų atstovas Malik'as pasakė valandą trukusią kalbą, kurioje pakartojo anksčiau pasakytus dalykus, vėl kaltino Ameriką už kišimąsi į Korėjos vidaus reikalus ir reikalavo leisti šiaurės korėjiečių atstovui Tarybai suteikti paaiškinimų.

D. Britanijos atstovas, atmesdamas pirmininkaujančiojo siūlymą, pažymėjo, kad toks žygis galėtų būti tolygus leisti nusikaltėliui aiškintis tuo metu, kada jis nusikaltimą daro. Amerikos atstovas nurodė, kad jei Rusija yra įsitikinusi, jog pietų Korėja užpuolė šiaurės Korėją, tai dėl ko ji apie tai savo laiku Saugumo Tarybos nepainformavo?

Saugumo Tarybos posėdžių eiga rodo, kad pirmininkaująs stengiasi kaip įmanydamas, juos vilkinti, kad tik ilgiau būtų nudelstas Korėjos karo sustabdymo sprendimas. Atrodo, kad kol Sovietų atstovas Tarybai pirmininkaus, vadinasi rugpiūčio mėn., prie to klausimo sprendimo ir nebus prieita, nes dešimt ilgai užtrukusių posėdžių Taryba net dėl darbų tvarkos nesusitarė.

KORĖJOS KARAS

Iš Korėjos frontų tiek nauja, kad šiauriečių veržimąsis pirmyn atlaikytas, o jų prasiveržimai į amerikiečių pozicijas, prietilčių pavidalu, išsklaidyti bei atgal atstumti. Amerikiečių ir pietų korėjiečių kariuomenės didvyriška kova sukėlė pasaulyje pasigėrėjimą. JTO kariuomenė, būdama negausi, atlaikė nepaprastai didelių jėgų spaudimą. Dėl to jų ginamas Korėjos plotas, priešais Pusano uostą, nesumažėjo ir atrodo, frontas kuriam laikui stabilizavosi.

Stipriausias komunistų spaudimas buvo nukreiptas link Taegu, pietinės Korėjos didžiausio miesto. Pereitą savaitę grėsmė šiam miestui buvo tiek padidėjusi, kad jau ruoštasi gyventojus iš miesto iškelti, bet puolimus atrėmus ir toliau šiauriečius atstūmus, miesto evakuavimas atšauktas.

Korėjoje JTO kariuomenei karą sunkina daugelis dalykų, be kita ko ir nepaprastai didelė pabėgėlių masė. Palyginti nedideliame žemės plote, susitelkė apie pusantro milijono pabėgėlių.

Šiauriečiai į frontą sutraukė nepaprastai daug kariuomenės. Kaip iš karo korespondentų pranešimų aiškėja, fronte jie turi apie 15 divizijų ir apie 12 atsargoje. Korėjiečių karo nuostoliai, žinovų nuomone, siekia apie 50.000 žuvusių šiauriečių ir apie 37.000 pietiečių.

Daugėja liūdni faktai, kad šiaurės korėjiečiai, paimtus nelaisvėn JTO kariuomenės karius kankina ir žudo. Šį faktą patvirtino rastieji nužudytųjų lavonai, gyvi išlikę amerikiečiai kariai ir į amerikiečių pusę perbėgę šiaurės Korėjos kariai. JTO vyriausias vadas, gen. MacArthur'as jau trečią kartą iš eilės įspėjo

(Tęsinys 6 puslapy)

OKUPANTAI GREITINA RUGIAPIŪTE LIETUVOJE

(MŪSŲ BERLYNO KORESPONDENTO)

Rugpiūčio pradžioje buvo prasidėjusi rugiapiūtė pietinėje ir vidurinėje Lietuvoje. Didesniuose kolchozuose veikė kertamosios mašinos, o mažesnieji turėjo piauti seniai Lietuvoje primirštomis primityviškomis priemonėmis: dalgiais, ne retai ir piautuvais. Smėlėtose Alytaus, Lazdijų ir Švenčionių apskričių vietose rugiapiūtė jau buvo baigiama. Nežiūrint kokiu būdu rugiai buvo kertami, visur kirtėjai turėjo vieni su kitais lenktyniauti. Okupantai dėjo visas pastangas, kad tarp rugių piūties ir kūlimo nebūtų atitrūkimo. Vilkaviškio apskrity, kai kuriuose kolchozuose veikė vadinami kombainai. Alvito apskrity iš 1 ha gauta vidutiniškai po 16 cent. grūdų.

Generolas Bedell Smith'as, buvęs Amerikos ambasadorius Maskvoje, paskirtas JAV žvalgybos ir kontržvalgybos viršininku.

Iškulti grūdai tuojau buvo vežami į vadinamus valstybinius sandėlius, kurių daugumą sudarė geležinkelių stotys ir prekiniai vagonai. Kuriose stotyse nebuvo vagonų, javai krauta greta geležinkelio, į krūvas. Rugiai vežami traukiniais į Klaipėdą ir ten perkraunami į rusų laivus.

Raginimas greičiau piauti, greičiau kulti ir dar greičiau grūdus atiduoti „valstybei" šiemet buvo didesnis, kaip bet kuriais praėjusiais metais. Kolchozų administracija ir vietinės komunistų partinės organizacijos raginimams paremti ėmėsi visokio poveikio priemonių, iki paskirų asmenų suėmimų. Toks derliaus nuėmimo paspartinimas buvo užplanuotas „plačiojoj tėvynėj".

Kolchozų darbininkai už darbą teoretiškai turėjo gauti atlyginimą grūdais, tam tikrą jų svorį už išdirbtas dienas, bet piūties pradžioje visokie pareigūnai žiūrėjo pristatymo planų išpildymo grafiko ir į atlyginimo reikalą nekreipė dėmesio. Jei kas kolchozininkų primindavo savo teisę ir kolchozo administracijos duotus pažadus, tas bematant buvo apšaukiamas buože ir patekdavo į „ataskaitą". Dėl to rugiapiūtės pradžia šiais metais okupuotoje Lietuvoje kolchozininkams prasidėjo blogam ženkle, kuris gresia badu.

Kai dėl lenktynių, tai į jas buvo įveltos ne tik pėdų rišėjos, bet ir varpų rinkėjos. Kiekvienai rišėjai buvo nustatyta norma — surišti per dieną 1000 pėdų. Kuri daugiau pėdų surišdavo, tos pavardė buvo skelbiama kolchozo sieniniam laikraštėly, o tų, kurios surišdavo daugiau, kaip 1500 pėdų per dieną, buvo skelbiamos rajoniniuose ir didžiųjų miestų laikraščiuose.

Varpų rinkėjų normos keistos ir dėl to nebuvo į konkretų skaičių įterptos. Varpas berenkančias moteris sekė komjaunuoliai, kurie pažymi joms ir darbo „išdirbį".

J. Bukonta

Amerikos generolas H. R. Gay'us neseniai paskirtas Korėjoje kovojančios pirmosios Amerikos kavalerijos divizijos vadu.

JAPONAI NORI KOREJAI PADETI

Japonų vyriausybė pareiškė, kad nors Japonija ir nėra JTO narys, bet norėtų atsiliepti į Saugumo Tarybos kvietimą ir suteikti Korėjos respublikai pagalbą. Pasmerkusi tuos, kurie priešinasi Amerikos bazėms Japonijoje, japonų vyriausybė pažymi, kad Japonija yra gyvybinėms JTO karinėms jėgoms vieta. Atmetusi Japonijos neutralumo sumanymą, japonų vyriausybė nurodo, kad Japonija yra kovos lauke ir dėl to negali abejingai laikytis.

Toks, toli siekiąs japonų vyriausybės pareiškimas yra naudingas, nes Korėja nėra Vakarų su Komunizmu, bet Azijos su juo susidūrimo vieta, dėl to natūralu, kad azijatai savo reikalus gintų. Tačiau šiuo metu, kada Japonija dar yra okupuotas kraštas, dėl to jos parama Korėjos respublikai nėra lengvai sprendžiamas klausimas. Turint galvoj teisinius ir politinius klausimus, vargu ar galės Korėjoj japonų savanoriški kariniai daliniai dalyvauti.

KĄ DARO RUSAI TURKESTANE

Turkestane, teoretiškai susidedančiame iš penkių autonominių sovietų respublikų: Kazachstano, Azerbeidžano, Turkmenistano, Tadžikistano ir Kirgizų, apimančiam milžinišką žemės plotą, rusai kuria naują ekspansijos į pietus bazę. Taškente, šito krašto centre, sutelkta didelis kiekis visų rūšių kariuomenės. Įvairiose šio pusiaukinio ir kalnuoto krašto vietose, statomi nauji aerodromai ir tiesiami keliai. Atrodo, kad šioje Azijos dalyje įsistiprinę rusai pradės didesnį spaudimą į Persiją, Afganistaną, Pakistaną ir Kašmirą, kuris jau dabar, rusams įsigalėjus Kinijos provincijoje Sinkiange, atsidūrė iš dviejų pusių komunizmo veikiamas ir jaučia didesnį spaudimą, kaip paminėti kraštai. Laikui bėgant, jei neįvyks kokių didesnių pakitėjimų, Turkestanas pietų Azijos kraštams virs grėsminga sritimi, kaip Čingis Chano laikais.

KADA BUS LIETUVIŠKA AMERIKOS BALSO PROGRAMA

Neseniai Belgijos Lietuvių Bendruomenės valdyba kreipėsi į „Amerikos Balso" radijo transliacijų centrą prašydama įvesti ir lietuvių kalba tarnybą. Į jų raštą atsakė to centro tautinių programų sudarymo skyriaus vedėjas p. Alfredas Puhan'as. Jis nurodė, kad „Amerikos Balsas" tikisi duoti savo programą ir lietuvių kalba. Tai bus galima padaryti kai senatas patvirtins „Amerikos Balso" biudžetą. Vedėjas tikisi, kad 1951m. pradžioj bus ir lietuviška „Amerikos Balso" programa.

RUOŠIA TAIKOS SUTARTĮ SU JAPONIJA

Amerika skubiai ruošia taikos sutarties projektą su Japonija ir nori, kad projektas per įvyksiančią rugsėjo mėn. Amerikos, D. Britanijos ir Prancūzijos užsienių reik. ministerių konferenciją jau galėtų būti svarstomas. Taikos sutartį su Japonija sudarymą verčia paskubinti be kita ko ir japonų komunistų ruošiama propagandos kampanija, nukreipta prieš svetimos kariuomenės krašte buvimą ir krašto okupaciją.

LIETUVYBĖS IŠLAIKYMOS PRIEMONĖS

VLIKo pirmininkas prel. M. Krupavičius „Tremties" laikraščiui suteikė pasikalbėjimą dėl Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizavimo reikalo. Jis nurodė, kad ši organizacija turi virsti ta didžiąja lietuvių galybe, kuri turės išlaikyti tremtiniuose ir išeiviuose lietuvybę ir padės greičiau ir lengviau mums laisvę laimėti. Vienas frontas ir viena vadovybė — kaip visur daroma sunkių karų metu. Nedelsdami ir netrukdydami turime greičiau baigti to fronto organizavimą. To laukia mūsų tėvynė, to laukia ir mūsų tautos svarbiausi interesai.

Mes, turėdami daugiau laisvės, negu už geležinės uždangos mūsų broliai ir daugiau už juos turim padaryti savo tėvų žemelei. Tai pareiga — ne malonė. Nuo mūsų pasiaukojimo priklausys ir teisė naudotis laisvos tėvynės gėrybėmis. Nusipelnytą teisę mums teks sugrįžus įrodyti. Ne tas, kas patogiau tremties laiką praleis užsieniuose ir kas daugiau pinigo susikraus, nusipelnys garbingo savo tėvynės sūnaus vardą, bet tas, kas tremtyje daugiau gera padarys lietuvybei ir Lietuvai ir kas jiems daugiau paaukos ir pasiaukos.

Pažymėjęs kliūtis, kurios iškyla PLB organizuojant, p. pirmininkas nelaiko jų svarbiomis, mano, kad jos yra iškilusios dėl nesusipratimo ir kad šis nesusipratimas baigsis susipratimu.

Lietuvybės palaikymui tremtyje ir nutaustančių lietuvių atlietuvinimui pirmininkas kreipia didelį dėmesį. Jis pažymi, jog:

Iš vieno didžiulio miesto, kur yra didelė ir senųjų ir naujųjų lietuvių ateivių kolonija, man rašo: „Lietuvių čia yra nedaug, kartu su senais ir naujais su viršum trys šimtai, bet vieni kitų neapkenčia". Tai katastrofa, Tuo reikia rimtai susirūpinti. Vadų didžioji pareiga susivažiavus didesniam būriui iš senos ir iš naujos išeivijos bendromis jėgomis surast būdų tam pražutingam skilimui sulaikyt ir tos pačios tėvynės vaikus suvest i vieną bendrą ir vieningą šeimą. Dvi Lietuvos — laidotuvių aidais skamba.

Atlietuvinimo priemonės tos pačios, kokios reikalingos lietuvybei palaikyti, bent pagrindinės — lietuviški tėvai su gryna kasdienine lietuvių kalba savoj pastogėj, lietuvis kunigas su lietuviška bažnyčia ir lietuvis mokytojas su lietuviška mokykla.

Duokit tas priemones — nutautusi ar nutaustanti išeivija atgis Lietuvai. Jos sunkiai sukuriamos, bet galimos, bent daugely atvejų. Lietuviai patriotai tėvai, lietuviai patriotai mokytojai ir kunigai tą stebuklą padarys. Tie veiksniai palaikė ilgai lietuvybę išeivijoje, bet tie patys išblėsę veiksniai ją ir užmuš. Vienas mano pažįstamas, iškeliavęs į tolimą pasvietį iš Vokietijos, šiomis dienomis man rašo štai ką tuo reikalu: „Jaunimo nutautimui daug pasitarnavo parapinės mokyklos, kuriose lietuvių kalba ir Lietuvos istorija dėstoma tik teorijoj o praktikoj vietoj tų pamokų dėstoma tikyba ir tai anglų kalba. Mokykloje jokio ženklo, jokio paveikslo, kas primintų mokiniams lietuviškumą. Mano vaikai nuėjo į mokyklą ir iš pirmos dienos jų vardai buvo suamerikoninti". Tos mokyklos prieš metų eilę lietuvybę ugdė ir saugojo. Jos kūrėjai tokį uždavinį joms paskyrė. Metų eilei praėjus tos pačios mokyklos iš savo vėžių išslydo ir pačią lietuvybę pradėjo slopint ir naikint. Tėvai neprivalo leist tai daryti su jų vaikais. Tikyba turi būti mokoma tėvų kalba. Nieks to uždraust negali.

Nutautinimas vardų ir pavardžių — pirmas nulietuvinimo žygis. Tėvai privalo griežtai tokiems žygiams pasipriešinti. Jei to nepadaro, patys yra to savo vaikų nutautinimo bendradarbiai ir patys atsakomybę už tai imasi. Tėvų kovoj už lietuvių kalba tikėjimą tėvai turės savo pusėj Bažnyčią, kovoj už mokyklą — turės nemaža mokytojų — seselių, o už lietuvių kalbą — kunigų. Turim dar nemaža patriotų, kuriem lietuvybė rūpi, kaip mums. Reik tik susiprast ir susitvarkyt, jėgas išrikiuot viena kryptimi. Vieni pradės, kiti neatsiliks.

MINTYS APIE LAISVĄJĄ LIETUVĄ

3. ATEITIES UŽDAVINIAI

Praeities patirtis rodo, kad Lietuva ateityje turės ieškoti naujų valstybės santvarkos formų. Seimokratinė ir autokratinė santvarkos savo metui tetiko. Vykdomos galios silpnumas, kuris Prancūzijos 1875 m. ir Lietuvos 1922. VIII.1. konstitucijose yra ryškus, pagrįstas psichologinėmis nuotaikomis. Karaliaus ar svetimo caro antiteze išauga parlamentas, kuris dedasi turįs rankoje tautos suverenumą ir viską galįs. Atrodo, kad tos nuotaikos ateities Lietuvoje bus išgyventos. Vieton jų reiks ieškoti racionalaus sprendimo. Prancūzijoje, kuri ortodoksiškai bandė kalambūriškai klausimą išspręsti, ilgai gyveno politinę krizę.

Kaip gi Lietuvoje išspręstinas valstybės santvarkos klausimas?

Valstybės santvarka priklauso valstybės uždavinių. Ateities Lietuvoje valstybė turės apimti eilę uždavinių, kurie anksčiau buvo tvarkyti kitų veiksnių. Tie uždaviniai turi būti atlikti kuo didžiausia sparta. Lietuvių tauta, išgyvenusi nepaprastą suirutę, tragiškąją lemtį, turi dėti visas pastangas planingai atkurti kas sugriauta. Tautos kūrybiniu polėkiu mes turime moti, kad pasivijus kitas tautas visose srityse, kuriose per „privalomas atostogas" atšlijome. Šiam milžiniškam uždaviniui atlikti mes turime sukurti rikiuojamą planą. Tuo rikiuotuoju būtų valstybė. Rikiuojamas planas apimtų krašto visuotinį planavimą. Praeityje mes kreipėme žvilgsnį tik į miestų planavimą, nuošaliai palikdami krašto susisiekimą, elektrifikaciją, naujų miestelių užuomazgą, pramonės kūrimą, žemės ūkio gamybos rajonizaciją, švietimą, kultūrinę ir kitas sritis. Praeityje to plano trūkumą galima dalinai pateisinti, bet ateityje jis bus neišvengiamas. Be jo mes negalėsime sparčiai atkurti krašto ir daryti sparčią pažangą.

Etnografinių sienų klausimas iš lietuvių tautos reikalaus nemažo apdairumo. Atsikurianti Lietuva turės progos išlyginti pietrytines sritis ir atgauti sienas pagal Maskvos sutartį 1920 m. liepos 12 d. Vakaruose minimaline siena su Įsručiu ir Krantu (Krantz). Šios sienos priklausys ne vien tarptautinių santykių, jėgos balanso, užkulisinių kombinacijų, bet lietuvių tautos atsparumo ir vyriausybės veiklumo. Aš netvirtinu, kad mes jas galėsime atgauti žaismu ir be kovos. Toje kovoje turi būti suderinamas ryžtingas vairavimas, lietuvių tautos sąmoningumas ir atsparumas. Maža norėti, bet reikia tesėti. Tesėjimas apima ne tiek materialinę, o dvasinę sritį. Didžiausiu uždaviniu laikau ne atskirų etnografinių sričių techniską atgavimą, bet jų pritapdinimą prie lietuvių tautos kūno.

Administracinė reforma turi būti kuo veikiausia atlikta. Čia gyvenome daliniu carinės Rusijos paveldėjimu su visomis psichologinėmis įtaigomis.

Antropologinis ūkis turi rasti sau vietos. Kova su vaikų mirtingumu, džiova, alkoholizmu, išugdymas sveikos, kūrybingos kartos — tos srities svarbesnieji polėkiai.

Ūkio srityje rikiuojamas planas turės būti pritaikomas plačia žodžio prasme. Visuotinės atsakomybės ir pareigos pradas taikintinas ypač ūkiškame sąveiksmyje.

Socialinėje srityje mes turim įgyvendinti socialinį teisingumą. Ką jis reiškia? Tai reiškia, kad kiekvienas lietuvis turėtų būtiną nuosavybę, atitinkamą darbą ir galimybę išsimokslinti. Dirbančio žmogaus gerbimas, išauklėjimas, vertinimas pagal atliekamas pareigas, kūrybinį polėkį ir globa nelaimėje tegali sudaryti tvirtus pagrindus valstybėje.

Švietimo srityje lauktina radikalių reformų, kad kartą mes planingai paruoštume visas reikalingas darbo jėgas. Švietimo vadovas pirmiausia turi žinoti, kokie specialistai kraštui reikalingi ir kuris jų skaičius yra būtinas. Iš šio plano išeinant bus aišku, kurios mokyklos ir kiek jų reikalinga krašte.

Kultūros — dvasinės kūrybos — sritis Lietuvai nepaprastos reikšmės. Mes su kitomis tautomis negalėsime rungtyniauti valstybiniu galingumu, karine pajėga ar vyrauti ūkišku svoriu. Mums telieka kultūrinė galia, kuri pravertų langą į pasaulį ir jame patikrintų garbingą vietą. Dvasinėms galioms išplėsti yra būtina civilizacija, kurios mes gerokai pasigendame Lietuvoje. Tačiau civilizacija tegali būti priemonė aukštesniems tikslams, kurių siekiant rikiuojama visa lietuvių tauta.

Šie stambieji uždaviniai mums aiškiai nusako, kuri turi būti valstybės santvarka. Ji turi būti demokratinė, bet ne todėl, kad dabar yra madoje formalinė demokratija. Ji turi būti ne formalinė, bet esminė demokratija. Demokratinės valstybės santvarka turi būti ne nurašyta svetimųjų, bet pasimokius iš kitų patirties kurti ją, kad pritaptų prie lietuviškos žemės.

4. VALSTYBĖS SANTVARKA

Ateities Lietuvoje formalinėms — laisvės, lygybės — sąvokoms suteiktinas turinys ir jos turi būti suderinamos su autoritetu. Visuomeninėje santvarkoje pašalinus autoritetą lengvai pakrypstama į chaósą. Su šiuo reiškiniu mums lietuviams reikia kovoti. Mes esame individualistai. Tas individualizmas dalimi atmiештas slavišku nihilizmu. Paneigiame kuriantį žmogų, paneigiame dažnai tik todėl, kad padaryta ne mano, bet kito. O jis juk „negali ką geriau sukurti, nors aš neveikiu, bet ieškau progų kurti". Tuo atveju dažnai pritrūkstama tolerancijos — pakantrumo. Eilė idėjų, programų tampa teoretiškomis. Politinis ortodoksiškumas pasiekia aukščiausią laipsnį. Ir vieno tikslo siekiant, vien dėl metodų keliamas bergždžias ginčas. Politinė veikla dažnai siejama su ūkiška nauda. Ir šioje srityje individualizmas pernelyg įsikeroja. Vienkiemių sistema tą bruožą dar labiau sustiprina. Tačiau lietuviai pilni iniciatyvos, puikūs organizatoriai. Jie jautrūs ir humaniški. Daugeliu savybių mes išsiskiriame iš kitų tautų ir jos mums patikrina plačius kūrybos horizontus. Sukūrimas ne dirbtino, bet pilnutinio autoriteto yra būtinas ateivalstybėje.

Kuo turi remtis tas autoritetas valstybės santvarkoje? Ne kuo kitu, kaip įstatymų leidžamosios ir vykdomosios galios pusiausvyra.

Kaip praktikoje turi būti įgyvendinta toji santvarka?

Valstybės galva — prezidentas turi būti tautos renkamas ilgesniam laikui, kaip įstatymų leidžiamos institucijos. Jis renkamas ne todėl, kad parlamentai išrenka silpnesnius prezidentus, partijoms klusnesnius asmenis. Jis turi būti asmenybė, bet to maža. Savą autoritetingumą turi remti tautos pasitikėjimu. Kartą jis yra išrinktas prezidentu, privalo pasitraukti iš įvairių socialinių, o ypač politinių organizacijų. Jis turi turėti laisvą galvą, laisvą valią, nors jo širdis linktų į dešinę ar į kairę.

Valstybės prezidentas turi būti vyriausiu reprezentantu ir konfliktų sprendėju tarp įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios galių. Tačiau jo veikla turi sieti tas galias. Vyriausybė sudaryta jo pavedimu turi gauti seimo pasitikėjimą dėl veiklos plano. Bet ji negali rytojaus dieną, dėl kurios metodinės smulkmenos, gauti nepasitikėjimą.

Kandidatus į valstybės prezidentą stato politinės partijos, nes ir jos turi skaitytis su tautos nuotaikomis.

Įstatymų leidimo galia — Seimas renkamas ketvieriems metams. Pageidautina, kad rinkimai būtų daromi ne sąrašais, bet individualiai, t.y. už asmenis. Žinoma, kad tas rinkimų būdas techniškai žymiai sudėtingesnis, tačiau ir tikslesnis. Seimas leidžia įstatymus, priima biudžetą, ratifikuoja sutartis. Seimo darbas turi būti racionalizuotas kad jis būtų veiksmingas.

Gediminas Galva

(Bus daugiau)

LIETUVIAI SAVANORIAI IR KAS TOLIAU

Tokią temą nagrinėja „Tremtis", Vokietijos lietuvių laikraštis. Paminėjęs „Dirvos" žinią apie lietuvio tremtinio A. Benešiūno ryžtą stoti savanoriu į Amerikos karjuomenę ir vykti į Korėją ir Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomojo komiteto atsišaukimą, raginantį JAV gyvenančius lietuvius visais galimais būdais remti JAV pastangas kovoje su komunizmu, laikraštis pažymi, jog

„kiekvienas susipratęs lietuvis, kur jis begyventų, kiekvienu atveju yra pasiruošęs remti tuos, kurie priešinasi komunizmo agresijai. Tačiau čia pat tenka ir susimąstyti. Nemaža lietuvių vyrų, kovojusių prieš bolševizmą praėjusio karo metais, pasiekę Vakarų Europos likučius susilaukė sunkios nedalios. Jie ilgą laiką buvo laikomi belaisvių stovyklose, gi iš jų paleisti daugelis negavo jokios globos. Jiems buvo uždarytos durys visų emigracinių įstaigų. Gyvendami tarp vokiečių ir negaudami jokios globos, tie vyrai turėjo pakęsti didžiausią pažeminimą ir paniekinimą tik dėl to, kad jie kovojo prieš savo tėvynės pavergėją, kurio valiai Lietuva jau buvo Yaltos konferencijoje nurašyta.

„Jei šių dienų politikai yra būdingas išrokavimo bruožas, tebūva šiuo atveju leista ir mums pasisakyti tai, ko mes norime: — Lietuvos laisvės, tik ne tokios, kokią savo laiku patikrino britai, ir lenkams ir lietuviams pažadėję Vilnių. Kai mūsų siekimai bus patvirtinti pasauliui laisvę žadančių, tada ir kova bus prasminga ir brandi. Būkime dar daugiau čia atviri: lietuvis gerbia kiekvieną kovojantį dėl savo laisvės, bet jis taip pat nori būti suprastas kovoje dėl savo krašto laisvės. Lietuvis negali eiti kovoti už pietų korėjiečių laisvę, jei jo auka nebus pažadėta įskaityti į Lietuvos laisvės sąskaitą".

Prie šių „Tremties" išvadų, kurios paremtos moralės ir teisingumo pagrindais, tektų pridėti ir teisinį nuostatą, kuris kiekvieną lietuvį saisto, būtent Lietuvos Konstituciją. Ji gi sako, kad lietuvis, nuėjęs svetimo krašto kariuomenėn tarnauti, gali netekti Lietuvos pilietybės.

LIETUVIŠKAS MAISTAS IŠ LIETUVIŠKOS KRAUTUVĖS

Seniausia Londono lietuvių parduotuvė

siūlo:

Juoda duona, 4 sv. kepalas		1/10
Olandiškas sūris (raudonas) ...	1 sv.	3/2
Arbatinė dešra dėžutėse	1 sv.	3/7
Sūdyti lašiniai	1 sv.	3/3
Rūkyti lašiniai	1 sv.	3/9
Kiaulienos dešros	1 sv.	4/6
Kumpinė dešra	1 sv.	5/6
Raug. kopūstų dėžė	2 sv.	2/-
Riešutinis sviestas, australiškas, dėžė		2/-

Už siuntinio įpakavimą ir persiuntimą iki 14 svarų svorio priděti 1/6.

J. LIUDŽIUS, 421, HACKNEY RD., LONDON, E.2. Telef. SHOreditch 8734.

Galima gauti įvairių maisto dalykų. Reikalaukite kainaraščių arba nurodykite dalykus, kurių pageidaujate.

— Puikus viešbutis! Vakar padėjau batus koridoriuje ir šį rytą radau nepaliestus.

— Taip, pone! Jūs galite ten padėti ir auksinį laikrodį, nes čia visi yra teisingi.

PRIEŠ 10 METŲ

18

V. ŽALVIS

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIDOTUVIŲ RUOŠA

Jei prieš L. Seimo rinkimus (okupacinėms jėgoms spaudžiant ir diriguojant) skubiai atliktieji Lietuvos valstybės griovimo darbai buvo dengiami „liaudies valios", jos reikalavimų vardu, o pačiai L. Vyriausybei atiteko klusnios tarnaitės vaidmuo — liaudies valios įgyvendinimas, visai kitaip imta kalbėti „išrinkus" L. Seimą.

Įvykdžius „rinkimus", L. Vyriausybė lyg ir nusiplovė rankas. Imta kalbėti, skelbti ir garsinti:

„L. Seimas turi išspręsti Lietuvos likimą", —

„L. Seimas negali apvilti liaudies", —

„L. Seimas neprivalo sustoti atliktų darbų pusiaukely", —

„Įgytą laimėjimą L. Seimas turi privesti iki galui", —

„Liaudies troškimai ir viltys pavesta L. Seimui", —

„L. Seimas turi tarti galutiną žodį..."

Tokių ir panašių reikalavimų — pasisakymų, rezoliucijų, susirinkimų ir mitingų triukšme, akompanuojant spaudui ir radijui, krašto visuomenė ruošiama Lietuvos nepriklausomybės laidotuvių minčiai. Viešos ir oficialios agitacijos šaukliai prikišamai nori įrodyti, kad dviejų pasirinkimų nėra; yra vienas kelias — jungtis į Tarybų Soc. Respublikų S-gą.

Nuo liepos 19 d. iki liepos 20 d. vakaro Kauno radijas skelbia anonsus: „Lietuvos liaudis turės progos klausytis L. Seimo atidaromojo posėdžio transliacijos. Sekite mūsų programą. Tikslią transliacijos valandą pranešime vėliau".

Pasiruošimas transliacijai vyksta skubiu tempu. Bet koks technikinis sušlubavimas uždeda sunkią atsakomybę radijo personalui. V. Teatrą ir Radiofoną jungią kabeliai, mikrofonai, atsarginiai laidai, elektros energijos šaltiniai tikrinami dieną ir naktį.

Sėkmingos transliacijos organizacijai didelį dėmesį rodo pats Vyr. L. Seimo rinkimų komisijos pirm. V. Niunka, Komunistų partija ir „prezidentas" J. Paleckis.

Liepos 20 d. vakare, radijo inžinierius p. S. ir aš, esame kviečiami V. Niunkos štaban, Metropolio viešbutin. Po ilgesnio apklausimo, žinių surinkimo gauname L. Seimo posėdin įeiti leidimus. Apleidžiant štabą, mus palydi V. Niunkos įspėjimai: „Vyrukai, daug dalykų nematykit ir matytų nepasakokit".

Liepos 20 d. 21 val. Komunistų partija praneša Radiofonui, kad L. Seimo atidaromojo posėdžio transliacija atšaukiama.

Radiofonas klausytojams praneša: „Dėl techniškų kliūčių, pramatytoji L. Seimo posėdžio transliacija neįvyks".

Lietuvos nepriklausomybės laidotuvės ruošiamos savųjų tarpe, be liūdininkų.

Radiofono direktorius J. Banaitis padaro žygių, kad Komunistų partija leistų svarbesniuosius L. Seimo posėdžio momentus įrašyti į plokšteles? Partija nusiplauna rankas ir į derybas nesileidžia. Maskvos radijo korespondentui reikalaujant, būk, L. Seimo posėdžio įrašymai reikalingi Maskvai, sutikimą gauname.

Liepos 21 d. 10,30 val. vykstame V. Teatran paruošiamųjų darbų atlikti. Praeiname tris sargybų užtvaras. Mūsų tarnybiniai pažymėjimai, L. Seimo posėdin įeiti leidimai tikrinami pagal vardinius sąrašus, privalome pasirašyti ir atvykimo valandą atžymėti. V. Teatro sodelis lyg iššluotas, — nė vieno pašalaičio žmogaus. Slapukų sargybos budi kiekviename sodelio kampe.

V. Teatre pats darbų įkarštis. Teatro ložės, scena, vestibiulis juda — kruta. Visi kampeliai, kolonos, karnyzai karstomi raudona gelumbe, vainikais, bolševikiniais šūkiais. Scenoje pluša technikinis ir meninis teatro personalas. Reguliuojama prožektorių apšvietimas, statoma girliandos, tiesiama raudonos ir baltos šilko juostos, kabinama socializmo vadų portretai, klojama kilimai, tampoma ilgiausi prezidiumui stalai. Viskas panašu didelio scenos veikalo pastatymui. Kiekvieną darbininkų judesį, žingsnį stebi ir seka nekalbūs sekliai, sargybos. Salėje, ložėse budi keliolika „budrių Stalino akių"...

Ieškodami mikrofonams statyti vietos, įsimaišome ir mudu dirbančiųjų šokin. Tik pradėjus tiesti laidus, prie mūsų prisistato juodų plaukų, lenkta nosim NKVD majoras.

— „Kas tokie ir ką ruošiatės daryti?" — užklausia rusiškai.

— „Čia Radiofonas. Ruošiamės Seimo posėdžio eigos įrašymui", — paaiškina gerai rusiškai kalbąs inžinierius p. S.

— „Man spie tai nėra žinoma ir greit pranykite iš čia!" — griežtu tonu išsvokščia majoras.

Po ilgų aiškinimų ir grąsinimų, vaikomi iš kampo į kampą, susilaukiame paties Radiofono direktoriaus. NKVD majoras nė minties neprileidžia, kad scenoje būtų galima statyti mikro-

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

OKUPANTAI NUSIKALĖ HIMNĄ

Rusai, okupavę Lietuvą, uždraudė lietuviams naudoti Lietuvos himną. Tačiau patys kai kada, propagandos ir mulkinimo tikslais — jį panaudodavo per radiją. Dabar, kaip aiškėja, vietoj Lietuvos himno, jie nusidrėbė nuosavą jovalą. Žodžius jam parašė oficialusis okupantų poetas Antanas Venclova, pasižymėjęs rusiškų batų padlaižis. Jis savo nusiteikimus įgrūdo ir į naująjį himną. Dėl to, kai kurie jo posmai itin koktūs. Pav. „į laisvę mums Leninas nušvietė kelią /padėjo kovoj didi rusų tauta/. Mus Stalinas veda į laimę ir galią..." toliau dar didesnis koktumas, kuris kiekvieną dorą lietuvį dėl begėdiško melo ir pataikavimo jūros liga gali susargdinti.

Šito himno tekstas arti istorinės tikrovės. A. Venclova tikrai geriau, kaip bet kas žino, kad tarybų Lietuvą sukūrė ne jos liaudis, bet Raudonoji armija, smurtu okupavusi Lietuvą.

Šito himno melodija melancholiškai azijatiška, kaip tų dainuškų, kurias rusai pirmomis okupacijos dienomis lietuviams brukte bruko, pav. kaip: „Jau sužydo ir t.t. utėlės pasiskleidė plačiai". Muziką šiam himnui rašė B. Dvarionas ir J. Švedas.

Gerai padarė okupantai, kad įvedė savąjį himną, nes daugiau Lietuvos himną jau nepatogu bus profanuoti.

MIRĖ ARTISTĖ RYMAITĖ

Žinios apie Onos Rymaitės, žinomos Kauno teatro dramos artistės mirtį pasitvirtina. Ji buvo viena pirmųjų išmokslintų ir gabių Lietuvos aktorių. Mokslus ėjo Maskvos Dailės Teatro studijoje. Iš Rusijos grįžo 1921 metais ir iki pat mirties dirbo Kauno Dramos teatre. Ji buvo gabi artistė ir dėl to darė įtaką priaugančioms lietuvių artistų pajėgoms. Jos įnašas lietuvių tautos scenos menui yra didelis. Mirė sulaukusi 60 metų amžiaus.

APLEISTI PAKAUNĖS KURORTAI

„Biurokratiškai darbo žmonių poilsio reikalai tvarkomi Kaune. Nors Lampėdžiai ir Kačerginė yra mėgstamiausios daugelio kauniečių poilsio vietos, tačiau miesto vykdomasis komitetas nesirūpina jų sutvarkymu. Paplūdymiuose nėra kur nusirengti, nėra gelbėjimo valčių ir kitų priemonių. Parkai niekada nevalomi, prišiukšlinti" (Tiesa, VI.4).

REGISTRUOJAMI KAPAI

Bolševikų aukų kapai Lietuvoje ir kitur jau nuo seno slaptai registruojami ir smulkiai aprašinėjami. Net surenkamos žinios ir kas žmonių egzekucijas vykdo, nes už tai, laikui atėjus, sunkiai nusikaltėliams teks atsakyti. Kartais kad ir jokių kapų ženklų bolševikai nepalieka — viskas žinoma ir bus žinoma.

DUOBKASIO VARDU MUZIEJUS

Kaune, Gedimino gatvėj Nr. 9 yra įsteigtas Petro Cvirkos, vieno didžiausių Lietuvos nepriklausomybės duobkasių ir Kremliaus berhų, Petro Cvirkos vardu, muziejus. Šio muziejaus direktoriumi esąs paskirtas raš. Karolis Vairas — Račkauskas.

PIGINA NESAMIEMS VAISTAMS KAINAS

Neseniai oficialiai buvo paskelbta, kad vaistų kainos okupuotoje Lietuvoje 25% atpiginamos. Tačiau vaistinės tuščios, nėra net paprasčiausių vaistų. Tuo tarpu juodajame turguje vaistų kainos astronomiškai aukštos.

KOREJOS KRAŠTAS

Šiuo laiku Korėja, dėl kilusio ten karo, yra pasaulio susidomėjimo centras.

Šis kraštas yra pusiasalis, apie 900 km ilgio ir apie 200 km pločio. Storasai pusiasalio galas remiasi į Mandžūriją, o smailasis atsikišęs į vandenį, priešais Japoniją. Iš abiejų pusių pusiasalį plauna Geltonoji ir Japonų jūros.

1947 metais Korėjoje buvo 28.300.000 gyventojų, kurių 20.300.000 pietinėje dalyje. Beveik visi jie yra vienos senos korėjiečių tautos žmonės. Apie pustrečio milijono korėjiečių gyvena Kinijoje, apie du milijonai Japonijoje, ir apie pusė milijono Rusijoje. Korėjos sostinė Seulas, turįs apie milijoną gyventojų.

Korėjos gamta labai graži. Rytiniu pakraščiu traukiasi kalnynas, kuris į Japonų jūrą krenta stačiais šlaitais. Kalnai apaugę miškais, o kloniuose ir lygumose yra derlingos dirvos.

3.480 SALŲ SUPA KORĖJĄ

Ypačiai dideliu grožiu pasižymi salos, kurios dideliais spiečiais supa Korėją. Jų priskaitoma apie 3.480.

Pakraščių salos trukdo laivininkystei, nes žemesnės salelės tūno po vandeniu ir sudaro laivams pavojų. Dėl to Korėjoje yra maža gerų uostų. Pietryčių pajūryje yra Pusano uostamiestis, kuris dėl karšto mineralinio vandens versmių — vienas geriausių Azijos žemyno kurortų. Kitas uostas — Vonsan turi taip gražią ir patogią įlanką, dėl to jis vadinamas Azijos Neapoliu. Seulą aptarnauja Inchono uostas, įtaisytas upės žiotyse, kur vandenyno potvynių metu vanduo pakyla 10 metrų.

Korėjos klimatas yra sveikas ir malonus. Tik šiaurinėje dalyje esti ilgos žiemos, o pietuose nežymūs šalčiai tęsiasi tik kelias savaites. Blogiau yra su lietumi, kuris daugiausia lyja vasarą, bet kartais ir „sustreikuoja". Tada užeina nuostolingos sausros, po kurių pasitaiko naikinančių liūčių. Kartais per vieną dieną tiek prilyja, kiek Lietuvoje per pusę metų. Klimato švelnumo dėka auga vešlūs miškai ir visokie kultūriniai augalai, iš kurių didžiausios reikšmės turi ryžiai, medvilnė, tabakas ir kviečiai.

ŠULINIAI

Sausrų metu vanduo išsenka, išdžiūsta. Ežerų nėra, o upeliai ir šuliniai pasidaro sausi. Kad neištrokštų žmonės ir gyvuliai, didesniuose kaimuose ir miesteliuose yra iškasta po vieną labai gilų šulinį, kuris neišsenka. Sausrų metu toks šulinys — visas išganymas. Dėl to japonai, kurie Korėją valdė nuo 1910 iki 1945 m., tokius šulinius laikydavo savo kontrolėje. Jie būdavo apdengti ir užrakinti, o raktą laikydavo japonas policininkas. Šis neleisdavo vandens semtis tiems, kurie jam kuo nors neįtikdavo. Daugiausia nukentėdavo tie, kurie nepataikaudavo okupantams. Žodžiu, visur tas pats. Juk ir Lietuvoje nuo Hitlerio ir Stalino satrapų pirmiausia nukentėjo tie dorieji tautos sūnūs, kurie nepasidavė okupantams.

Sena korėjiečių kultūra pasižymi dideliu vertinimu dvasinės kūrybos, o ne materialinių turtų ar valdžios. Dėl to visais amžiais rašytojai buvo daugiau gerbiami, negu turtuoliai ar valdovai. Jaunuolio svajonė būti ne karaliumi, turtuoliu ar generolu, bet rašytoju. Štai dėl ko jau 1948 m. buvo išleista rinktinės literatūros Antologija, sudaranti 130 knygų.

Korėjoje yra įvairių tikybų. Krikščionių ten esama daugiau kaip pusė milijono.

Korėjiečių namuose nėra nei lovų, nei kėdžių. Jie guli ir sėdi ant grindų.

ŽEMĖS TURTAI

Korėjoje yra daug naudingų mineralų ir metalų. Tik naftos ir sieros ten trūksta. Iš viso randama 113 rūšių mineralų, iš kurių 50 rūšių naudojama. Pirmą vietą užima auksas, kurio per metus būdavo iškasama apie 1.000.000 uncijų. Toliau seka nikelis, geležis, varis ir kiti.

Nors Korėjoje gerai dera kviečiai, miežiai, bulvės ir avižos, bet daugiausia sėjama ryžių. Jų pasėliai apima 27 procentus visos dirbamos žemės ploto. Daug ryžių Korėja parduoda Japonams. Žemdirbyste verčiasi apie 65 procentai visų gyventojų.

Ligi 1945 m. vyravo stambūs dvarai, kuriems priklausė per 64 procentus visos šalies žemių. Daugumas dvarininkų buvo japonai. Tik 16 procentas ūkininkų skaičiaus buvo laisvi smulkūs ūkiai. Dvarininkai plėšdavo iš vargšų žemdirbių — nuomininkų labai aukštas nuomas — imdavo apie 60 procentų javų derliaus. Dabar dvarai išdalinti, japonai išvaryti. Bet nelaimė — šiuo laiku į Korėją veržiasi komunistai okupantai su savo kolchozais, kurie yra ne kas kita, kaip vergija.

MODERNUS PRIVATUS VIEŠBUTIS
18, Talbot Square, London, W.2.
Telef.: PADdington 2855

puikiai mebliuotas, daug kambarių su privačiomis voniomis (2 min. kelio nuo Paddington stoties ir S-gos įstaigos). Susikalbama prancūziškai, vokiškai, itališkai, rusiškai.

Kaina 12/6 nakvynė ir pusryčiai.

Sav. **A. Tiškevičius**

Viduriniosios Anglijos lietuviams. Kun. P. Kairiūnas persikėlė gyventi naujon vieton. Jo adresas: Rev. P. Kairiūnas, 86, Trent Rd., Nottingham.

TAVO TIKĖJIMAS IŠGELBĖJO TAVE

Atsitiko, kad keliaudamas į Jeruzalę, Jėzus ėjo tarp Samarijos ir Galiliejos. Jį, įeinantį į vieną kaimą, sutiko dešimtis raupsuotų vyrų. Jie sustojo atstu ir šaukė: Jėzau, mokytojau, pasigailėk mūsų. Pamatęs juos, Jis tarė: Eikite, pasirodykite kunigams. Ir atsitiko, kad beeidami jie pasveiko.

* * *

Dešimtis raupsuotų vyrų saulėleidžio mirštančioje šviesoje. Žaizdomis ir votimis atskirti nuo šeimų, draugų, kaimynų. Paženklinti mirtimi. Viltis jiems išplėšta iš rankų ir širdžių. Pirmieji Di Pi.

* * *

Saulė baigė slėptis už artimų kalnų. Ore plazdeno šaltas nakties artumas ir šalta nežinia. Bet iš tolo pasigirdo besiartinančios minios balsai ir žingsniai. Dešimtis skęstančių balsų sukrėtė minią: Jėzau, mokytojau, pasigailėk mūsų.

* * *

Kas gi visa tūkstantinė minia, jei joje nėra Viešpaties. Ką padės šaukti į nakties dangų, kas pagydys, guos, kas ramins, supras, jei Viešpaties niekur nesimato. Aną dieną dešimtis raupsuotųjų prašėsi pagydomi. Šiandien mes visi raupsuoti: pilnos gatvės, traukiniai, valgyklos. Vieni užsikrečiami nuo kitų. Blogis lapoja, kaip dilgėlės patvoriuose. Ar pro minią tūkstantinę išdrįsi tu sušukti: Jėzau, mokytojau, pasigailėk mūsų.

* * *

Skęsta laivai ir valtys paskutinės. Raupsuotų minios ant tvinstančių krantų. Pamastyk apie dešimtį raupsuotųjų. **Beeidami jie pasveiko.** Vienas gi, pamatęs, kad jis sveikas, sugrįžo ir dėkodamas puolė prie Viešpaties kojų.

Argi ne dešimtis pagijo?
O kur devyni?
Kelkis tavo tikėjimas išgelbėjo tave.

* * *

Beeidami jie pasveiko. Ne sėdėdami, ne miegodami, ne keikdami. Beeidami pilkos dienos pilkais takeliais. Vildamiesi, tikėdami, melsdamiesi.

* * *

O kur devyni? Jie sugrįžo į minią, pamiršdami, kad minioje nėra Viešpaties. Jie pasinėrė dabartyje, nusigręždami nuo praeities ir nuo ateities. Jie mėgins grįžti pas Viešpatį, jei jų raupsai atsinaujins.

* * *

Kokia baisi jėga tas tikėjimas, jei ji gelbsti kai nebėra vilties. Juk Tu ir aš giriamės tikėjimu, bet mūsų gilios votys, gilios žaizdos. Ir negija... Gal būt laikas — saulėleidžio mirštančioje šviesoje — dėkojant pult prie Viešpaties kojų. Tik tada tikėjimas sušvis, kaip švyturys nakties klaidžiojimuose.

T. Bruno Markaitis, S. J.

Rugsėjo 8-oji. Alsagerio skyriuj minėjimas įvyks rugsėjo 3 d. (sekmadienį). 11 val. bus pamaldos stovyklos koplyčioje. Mišias laikys kun. B. Pacevičius. 2 val. po pietų — didžiojoj stovyklos salėje: paskaita, vaidinimas, dainos ir tautiniai šokiai. **Valdyba**

ŠIAURĖJE REGIU JA ŠVIESIA

A. Tyruolis

Tylaus saulėleidžio metu svajoju,
Kokia brangi ji tolumoj palikus.
Žavingas grožio vaizdas man po kojų
Ir mano atminimai — sunkūs, nykūs.

Gal būt, dar esant mums tenai, ne kartą
Viliojo mus slaptingos tolių šalys;
Svajojom kalnus, ką širdin pratartų
Ten glūdį paslaptingos amžių galios.

Dabar ji man šalis paslaptingoji,
Kur slypi didžiavertis grožio burtas:
Aš ją dienoj menu, nakty sapnuoju.

Kalnų šešėliai lyg rankas ištiesia
Ir dega laužas vienumoj sukurtas,
O šiaurėje regiu ją šviesią, šviesią.

Iš spaudai ruošiamo rinkinio „Sonetai".

fonas. Atsakymas trumpas — „Iš Maskvos nėra gauta parėdymo".

Direktorius nusiveda mane „pasitarimų kambarin". Randu J. Paleckį, M. Gedvilą, A. Sniečkų, drg. Adomą-Meskupą, P. Cvirką ir kt. Prasideda susidariusios padėties narpliojimas. Kambarin įleidžiamas majoras. Vyksta aštrus pašnekesys. Sniečkaus „prispirtas" prie sienos, majoras sutinka leisti statyti scenoje mikrofoną, bet radijo inžinierius privalo majorui „įrodyti", kad mikrofone nėra sprogst. medžiagos užtaiso.

Kurį laiką pasilieku su didžiaisiais „spektaklio" artistais tartis dėl įrašymų tvarkos.

Pats „prezidentas" Paleckis išaiškina visą „vaidinimo" programą: kas iš kurios vietos kalbės, kada kalbės; kurias kalbas įrašyti ir kurių nerašyti... Baigęs aiškinimą pridūrė: — „Šiandien visi lyg be galvų. Mūsiškiai niekaip nesusitaria su Maskvos svečiais. Tokiems reikalams pravesti jie turi praktikos, o mes tik pradedame mokytis".

Užsiminus Paleckiui dėl radijo transliacijos atšaukimo, „prezidentas" pareiškė: — „Žinau šį reikalą. Maskva nepasitiki mūsų saugumo priemonėmis, o Niunka, be Sniečkaus žinios, išdalino didelį skaičių posėdin įeiti leidimų... Žinai žemaičių priežodį „greitas darbas — kreivas vaikais"...

Kambarin įnėrė suprakaitavęs Rinkimų Komisijos pirmininkas V. Niunka ir aukštuosius „pareigūnus" kviečia scenos papuošimo darbų patikrinti.

Tikrai, V. Teatro mažutė scena žibėjo nuostabiai. Darbas buvo priimtas galvų linktelėjimu, plačiomis šypsenomis, Teatro direktoriui Grybauskui spaudžiant ranką...

Ponams-draugams grįžus pasitarimų kambarin, visi scenoje ir salėje dirbą darbininkai, meninininkai išprašomi lauk; išjungiama prožektoriai, nuleidžiama uždanga, uždaroma salėn įeiti durys.

Sėdžiu užkulisy ir laukiu bolševikinio „spektaklio" pradžios. Matau, kaip iš Vasaros Teatro patalpų, esančio Miesto sode, NKVD majoras pradeda scenon vesti ginkluotus raudonarmiečių būrius. Vedama grupėmis, po 15—20 karių. Scenon atvestieji slepiami po girliandomis, už raudonų užuolaidų, dekoracijų, šviesos rampų, teatro užkulisy sumestos scenos butaforijos, orkestro patalpose. Stebiu ir skaičiuoju ginkluotus „statistus". Teatro užkulisin suvedama 180 karių. Iš Respublikos Prezidento ložės iškviečiamas civilinės sargybos būrelis, o jų vieton nuvaromi raudonarmiečiai. Po Seimo prezidiumui skirtais stalais suguldoma trys poros raudonarmiečių ir pridengiama grindis siekiančiomis staltiesėmis. Pasiruošimas vyksta tyliai, be garso, akių žvilgsnio komandoje.

Lygiai 11 val. 30 min. pradedama Teatran leisti L. Seimo atstovai ir, kaip įėjimo biliete pažymėta, svečiai. Prie kiekvienų Teatro durų stovi civilinė apsauga. Įeinančių dokumentus, „atstovų" mandatus, tikrina NKVD pareigūnai. Prie jų stovi vertėjai — lietuviai.

Dauguma „atstovų" ir „svečių", pirmą kartą patekę Teatran, jaučiasi nejaukiai. Dairosi, slidinėja parketu, rūko; kitas, nusispiovęs paliai fortepioną, net koja patrina. Veidai, elgimasis ir kvapas primena Senamiesčio turgų... Jie visi „rinkti" — geriausieji iš geriausiųjų, — kurie „išreikš" tautos valią, spręs Lietuvos valstybės likimą, santvarką, kalbės krašto vardu.

Minutės slenka iš lėto. Atstovai lyg ir baimingi, nekalbūs, susimąstę. Tik vienas Liudas Gira linksmas, žvalus. Lyg vijurkas skraido minioje, žodžiu pasikeičia, ranką kyšteli ir toliau neria.

Pasigirsta skambutis, kviečiąs rinktis salėn.

Kilsta neapsakomas alasas. Visi grūdasi prie durų, — kartu visi nori užimti vietas. Seimo atstovai maišosi su paaugliais žydeliais, kariais, politiniais vadovais. Juda visos salės pakampės. Niekas nebegali atskirti — kur L. Seimo „deputatai" ir kur publika. Patys atstovai bando koncentruotis pirmose parterio vietose, bet visur pilna „svečių", saugumo agentų, iš Maskvos atsiųstų enkavedistų. Atstovų sodinimo režisūra parengta gudriai: žiūrėk, — tūptelėjo „liaudies valios reiškėjas" ir šalia tokio tuoj atsiranda 3—4 „jaunikaičiai", kurie meiliai kalbina, rūkyti siūlo, įspūdžiais keičiasi.

Salės vaizdas ne kasdieninis: šviesų jūra, triukšmas, raudonos spalvos, rėkią įrašai ir sveikinimai, fotografų akinančios šviesos, rusų ir žydų kalbų vyravimas verčia laikinai palikti salę ir aš grįžtu scenos užkulisin.

Čia nemažesnė mūgė. Nervingai trepsi L. Vyriausybės ministeriai: gen. Vitkauskas, agr. Mickis, Dr. Koganas, Venclova, prof. Krėvė-Mickevičius.

Iš pasitarimų kambario nuolat pasigirsta M. Gedvilos skardus balsas, Adomo — Meskupo reti, rusų kalba laidomi žodžiai, J. Paleckio mekenimas, L. Adomausko įkyrus kosulys.

Prasiveria kambarėlio durys ir Sniečkus kviečia Teisingumo ministerį Pakarklį. (**Bus daugiau**).

Tautiečiai, radę nelietuviškoje spaudoje įdomesnius straipsnius mums opiaisiais klausimais prašomi juos skubos keliu pasiųsti adresu: ELTA, (14b) Pfullingen, Goethestrasse 18, Germany.

NAUJAS PLENTAS

PEARL S. BUCK

IV

Kai žmonės ėjo pirkti karšto vandens, jis jiems sakė:

— Nebereikia karšto vandens! Turėsite vamzdžius! O lig jų sulauksite, galite patys sau šildyti vandenį!

Padykusi vergė mergaitė parodė jam liežuvį, mažą ir raudoną liežuvį, kaip vyšnia, bet jis tik pakratė galvą, visai nepykdamas ir nesidomėdamas ja.

Kitą dieną sūnus klausė:

— Ar pašaukti mūrininkus nugriauti namą, ar leisime jiems griauti ir nieko nebeteksime?

Šis klausimas sujaudino senį.

— Ne! — jis sušuko. — Jei jie nori mane apiplėšti, te apiplėšia visai!

Keturias dienas jis sėdėjo namuose, nieko nevalgė, net durų neatidarinėjo, nors ir girdėjo, kad griovimo darbas vis ėjo arčiau ir arčiau prie jo krautuvės — girdėjo griūvant sienas, krentant plytas, virstant šimtamečius rastus, girdėjo kitus žmones, kaip ir jis, verkiant ir skundžiantis, bežiūrint, kaip buvo griaunami jų namai.

Penkioliktą dieną iš pat ryto kažkas smarkiai subeldė duris. Lu Čenas priėjo atidaryti. Už durų buvo bent pustuzinis vyrų su kaltais, dalbomis ir kirviais.

— Atėjote griauti mano krautuvę? Negaliu gintis! Nepajėgiu! Štai ji čia!

Ir vėl atsisėdo ant suolelio. Žmonės jį apstojo. Jų veiduose nebuvo nė krislelio užuojautos. Jie jau nugriovė šimtus tokių pat namų ir krautuvių. Lu Čenas aiškiai matė, kad

LIETUVIAI SVETUR

IŠVYKO ITALIJOS LIETUVIŲ GLOBĖJAS

Rugpiūčio 10 d. jau negausi Romos lietuvių kolonija išlydėjo ilgametį Lietuvių Komiteto Pirmimimką, Kun. Dr. Viktorą Pavalkį, kuris, atatinkamo vyskupo kviestas, išvyko į San Franciską, Kalifornijoj.

Kun. V. Pavalkis atvažiavo į Romą 1938 m. studijoms, kurias baigė istorijos — filosofijos daktaro laipsniu.

Po karo Romoj atsirado keli šimtai pabėgėlių. Jais rūpintis buvo įsteigtas Lietuvių Komitetas, kuris sujungė ne tik nuo seniau gyvenančius Italijoj lietuvius, bet ir naujai atvykusius pabėgėlius. Kun. Pavalkis buvo išrinktas komiteto pirmininku, ir tas pareigas sėkmingai ėjo ligi išvažiavimo. Pirmą kartą po karo Romon atvykęs kun. Končius paskyrė kun. V. P. BALFo įgaliotiniu. Tai buvo sunkios pareigos, nes kas dirba šelpimo darbą, dažniausia susilaukia priekaištų. Kun. V. P., būdamas lojalus, teisingas ir ramus žmogus, ne tik jokių priekaištų nesusilaukė, bet atvirkščiai, juo toliau juo daugiau įgydavo pagarbos ir simpatijų, tiek lietuvių, tiek svetimųjų tarpe, su kuriais jam teko IRO ir kitose įstaigose dirbti. Jis nuoširdžiai stengėsi kiekvienam padėti, nesigailėdamas nei laiko, nei savo pinigų, kuriais dažnai sušelpdavo tremtinius. Kun. V. P. ypatingai rūpinosi studentais, įsteigdamas jiems kolegiją, kur jie gyveno, buvo globojami ir turėjo galimybės mokytis. Kai kam atrodė, kad lietuviams leisti studentams mokytis universitetuose yra per didelė prabanga, kad reikėjo jaunimą mokyti tik praktiškų darbų, nes tik to reikalauja kraštai, kur jie rengėsi išvažiuoti. Kun. V. P. teisingai suprato, kad lietuviai, kaip kiekviena tauta, turi turėti savo inteligentiją ir jos prieauglį. Tuo būdu Romoj baigė Meno Akademiją du menininkai: skulptorius P. Vaškys ir dailininkas P. Melnikas, abu dabar jau Amerikoj.

Kun. Pavalkis pritardavo ir palaikydavo kiekvieną kultūrinę iniciatyvą. Trejus metus Romoj buvo leidžiamas mėnesinis žurnalas „Lietuvių Balsas", taip pat Komiteto rūpesčiu buvo išleistos Vytauto Mačernio ir Juozo Kėkšto eilėraščių knygos, buvo rengiamos paveikslų parodos, koncertai, paskaitos ir pan. Gaila, kad nebuvo realizuotas kun. V. P. sumanymas Šv. Kazimiero kunigų kolegijos koplyčią dekoruoti lietuviškam stiliuje, juo labiau, kad dailininkė Sofija Pacevičienė, dar Lietuvoj laimėjusi pirmąją premiją už lietuviškos koplyčios projektą, gyvena Romoj ir būtų galėjusi tą gražų sumanymą įvykdyti.

Lietuvos tautinės šventės buvo ypatingai iškilmingai švenčiamos, kardinolui Pizzardo Šv. Mišias celebruojant ir dalyvaujant simpatizuojantiems mums valstybių atstovams, žurnalistams, žymesniems veikėjams. Kai kam rūpėjo tų švenčių iškilmingumą sumažinti, lietuvių nuotaiką ir savitarpį sugyvenimą sudrumsti, bet kun. V. Pavalkis mokėjo visados apsaugoti lietuvių koloniją nuo nesantaikos. Jis, kaip pavyzdingas kunigas, ėjo per gyvenimą tiesiai, stovėdamas aukščiau intrigų, neskirdamas tautiečių į savuosius ir į svetimuosius, jam visi lietuviai buvo vienodai mieli ir brangūs. Todėl žinia, kad kun. V. Pavalkis rengiasi apleisti Romą, sukėlė čionykščiuose lietuviuose nuoširdaus gailesčio.

Atsisveikinti su kun. V. P. Lietuvos Atstovybė prie Šv. Sosto suruošė išleistuves. Min. S. Lozoraitis padėkojo už labai naudingą Lietuvai darbą, kurį kunigas P. su dideliu atsidėjimu ir pasisekimu atliko, gindamas mūsų tremtinių reikalus, vykdydamas jų šelpimą bei persikėlimą į kitus kraštus ir rūpindamasis tremtinių dvasine globa. Apie tai geriausiai liūdija gausingą Vatikano įstaigų suteikta mūsų tremtiniams parama. Linkėdamas kun. V. Pavalkiui iš širdies visa geriausia, min. L. pabrėžė, kad jam visados bus malonu prisiminti bendrą darbą ir draugiškus santykius, kurie jungė ministerį ir kunigą laike dešimties metų.

Šiltais ir širdingais žodžiais su kun. V. Pavalkiu atsisveikino ir Kardinolas Pizzardo, didelis lietuvių bičiulis ir globėjas pareikšdamas, kad visados mielai atsimins savo susitikimus su kun. Pavalkiu kaip Liet. Kom. Pirm. ir kad kun. P., kuriam savo laiku Šv. Sostas patikėjo misiją tarp lietuvių pabėgėlių Vokietijoj ir Austrijoj visados savo veikloj vadovavosi Kristaus mielaširdingumo mokslu. Kardinolas pareiškė kun. Pavalkiui geriausių linkėjimų ateičiai bei įsitikinimą, kad jis pasieks Bažnytinėj ierarchijoj aukštų, garbingų laipsnių ir suteikė jam savo palaiminimą.

Visi lietuviai kun. V. P. linkėjo sekmės jo asmeniniame gyvenime ir darbe Lietuvos labui.

V.M.L.

TREMTINIAI STEIGIA ĮMONES

Iš įvairių kraštų į Argentiną atvykę tremtiniai pradžioje jaučiasi pritrenkta nuotaika, nes kalbos nemokėjimas ir perdidelė darbo ir gyvenimo laisvė, kelis metus stovykliniame gyvenime išbuvusiems ir pripratusiems būti ivairių „valdžių" stumdomiemis, čia atrodo, kad žmogui gyvenimas yra neįprastas. Todėl nevienas apgailestavo savo žygius ir mėgino grįžti ten, iš kur atvyko ir vėl pasiduoti „valdžių" globai. Taip daugiausiai padaro arba galvoje daryti iš Anglijos atvykę lietuviai.

Laikas, bėgdamas, daro savo ir atvykėlį pripratina prie naujo gyvenimo. Po metų-kitų jau niekas jų nebegalvoja grįžti, bet pradeda eiti senųjų ateivių pėdomis; burtis po kelis į krūvą ir bendromis jėgomis bei kapitalu imtis savarankiško darbo — steigti didesnes ar mažesnes įmones.

Prieš porą metų atvykę į Argentina trys tremtiniai: Pranas JURELĖ, J. MIKALONIS ir S. KAIBUTAS, dirbdami stalių dirbtuvėse, pramoko staliaus amato ir bendromis jėgomis pradėjo dirbti karstus. Jie tikisi, kad šis retas lietuvių tarpe verslas jiems seksis ir greit galės savo įmonę praplėsti.

Kita naujokų grupė: J. REIVYTIS, A. JANULAITIS ir Vl. CIBAVIČIUS sudarė statybos bendrovę ir pradėjo namus statyti. Pirmieji jų klijentai buvo lietuviai, nes Argentinos lietuvių tarpe stengiamasi nepamiršti priežodžio — savi pas savus.

Leonas Kančauskas

Buenos Aires, 1950.8.2.

„GIMTOJI ŠALIS" EIS

Liepos 16 d. Liuvenan buvo susirinkę „Gimtosios Šalies" redaktoriaus sušaukti bendradarbiai, skaitytojai, leidėjai ir „Sėjos" draugijos nariai. Susirinko 13 asmenų iš visų Belgijos provincijų. Dr. P. Gaida atsisveikino pasitraukdamas iš redaktoriaus pareigų ir padėkojo visiems bendradarbiams. Jis iškėlė laikraščio likimo klausimą ir nurodė, kad „G.Š." gali ir toliau panašiai, kaip ligi šiol eiti. Bendradarbių užtenka. „G.Š." daugiau ar mažiau mielai laukiama ir skaitoma. Iš administratoriaus pusės teko nemaža nusiskundimo išgirsti. Dabar yra 184 prenumeratoriai ir 35 numeriai siunčiami nemokamai. Ligi šiol „G.Š." išsiversdavo. Daug sunkumų kyla iš prenumeratorių pusės dėl vėlyvo atsiskaitymo ar dėl neprisiruošimo atsiskaityti. Adm. V. Banevičius numato, kad sekančiam ketvirtyje prenumeratorių skaičius kris. Tuomet „G.Š." leidimas bus neįmanomas nes tektų leisti su deficitu. Nežiūrint piniginių sunkumų, dauguma susirinkusių parėmė mintį, kad Belgijos lietuviams reikalingas savo laikraštis. Reiktų bent šį ketvirtį leisti, nes yra sutaupų. Nutarta išleisti šio ketvirčio penki numeriai, o toliau priklausys nuo pačių prenumeratorių ir jų gerų norų. Laikraštį redaguoti pavesta kun. J. Dėdinui, T.J. Aranauskui ir p-lei St. Mironaitei.

KORKE DAR YRA LIETUVIŲ

Švedijoje gyvenę Baltijo kraštų pabėgėliai, keliavę Kanadon „Victory" laivu, kaip žinoma buvo sulaikyti Airijoje, nes tas laivas dėl netinkamumo negalėjo perplaukti Atlanto. Sulaikytieji iš pradžių buvo apgyvendinti stovykloje, bet kai daugumas išvyko į Ameriką, stovykla buvo panaikinta ir tie, kurių išvykimas užtruko, turėjo grįžti vėl į tą laivą. Tarp jų toj geldoj, esančioj Korke, dabar gyvena ir viena lietuvių šeima, o p. J. Salys, Amerikoj esančių giminių paremiamas, gyvena privačiai.

Neseniai minėta šeima susilaukė šeimos galvą, kuris atvyko iš Venecuelos. Tuo būdu „Victory" laive dabar gyvena penki lietuviai. Jų būklė sunki.

P. Salys yra miškininkas ir laukia leidimo be kvotos į Ameriką išvykti. Jei tas klausimas greit neišsispręs, tai ir jis galvoja apie galimybes kur nors išvykti.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ CENTRAS

Vakarų Vokietijoje gyvenančių lietuvių tremtinių rinktieji atstovai, liepos 22 d. nutarė įsijungti į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir išrinko naują Vokietijos Lietuvių Krašto Valdybą, į kurią įeina: Pr. Zundė — pirmininkas, Erdm. Simonaitis — vice-pirmininkas, Pr. Karalius — sekretorius ir iždininkas.

Naujosios Krašto Valdybos būstinė perkelta iš amerikiečių zonos į anglų, kur gyvena didžioji lietuvių tremtinių dalis. Dabartinis Krašto Valdybos adresas yra šis: (21a) Bad Salzuflen, Baumstr. 17, Germany, British Zone.

Centrinė Lietuvių Kartoteka, apimanti visus šiuo laiku Vak. Vokietijoje gyvenančius lietuvius, perkelta į naująją Krašto Valdybos būstinę. Seniau Vokietijoje gyvenusių lietuvių kartoteka išsiųsta į J. A. V. Liet. General. Konsului J. Budriui.

PAGARSINO LIETUVĄ

„The New York Times" žymioje vietoje įdėjo ką tik Amerikon atvykusio Vaclovo Sidzikausko atvaizdą ir keturių skilčių korespondento pasikalbėjimą. P. Sidzikausko žiniomis, apie šeštoji Lietuvos gyventojų dalis yra rusų išgabenta Sibiran. Lietuvos partizanų veikla nesiliauja, bet ji nėra plati: nebūtų protinga be reikalo gyvybę prarasti.

V. Sidzikauskas pareiškė vilties, kad su JAV-bių ir Vakarų pagalba, Lietuva atgaus savo laisvę ir nepriklausomybę.

Amerikos paplūdimiuose šiemet pradėtios naudoti lengvos medžiagos sudedamosios dvivietės valtys. Jos yra 6 pėdų ilgio ir, oro pripūstos, sveria 5 svarus. Paveikslėly matyti mergaitė su minėta valtimi.

NELEIDO PAMATYTI MASKVOS IR KAUNO

„Argentinos L. Balsas" rašo, kaip apkomunistėjęs Argentinos lietuvis P. Stasiškis bandė patekti į Rusiją ir pamatyti „darbininkų rojų", bet sovietų buvo neįleistas.

* * *

Montrealy, Kanadoje įkurta Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija. Valdybon išrinkti: V. Pėteraitis, Br. Katilius ir I. Andruškevičienė; kandidatais liko: L. Balsys ir J. Klimas.

Dr. A. Salys paruošė ilgesnę apžvalgą apie lietuvių kalbą ir literatūrą amerikietiškajai Katalikų Enciklopedijai. Dr. A. Kučas taip pat enciklopedijai yra apžvelgęs paskesniąją Lietuvos istoriją.

Prof. Vaclovas Biržiška rūpestingai renka medžiagą savo naujam veikalui „Tarp mirusių žmonių ir gyvųjų knygų". Yra paruošęs studiją „Senųjų lietuviškų knygų istorija", kuri išeis atskira knyga.

Venecuelos lietuviai leidžia metraštį, to krašto lietuvių gyvenimui pavaizduoti. A. Diržys ėmėsi iniciatyvos paruošti metraštį. Metraščio leidimą ėmėsi finansuoti lietuvis verslininkas Jurgis Bieliūnas, turįs foto studiją „Foto Europa". Metraščio išleidimas atsieis apie 900 dolerių.

Naujas lietuvis gydytojas. Hamburgo universitete išlaikė valst. egzaminus med. gyd. Algimantas Bielkevičius. Jis studijas pradėjo Vilniuje 1943 metais. Nuo 1945 m. studijavo Hamburgo Universiteto medicinos fakultete. Naujas gydytojas gimęs 1922 m. Mažeikių apskrityje.

---

jiems nieko nereiškė tai, kad jis buvo senas žmogus, kad jis labiau už kitus nenorėjo nusilenkti likimui.

Jo žmona, sūnus ir marti su kūdikiu tą rytą buvo išėję į kaimynų namus ir pasiėmė su savim viską, palikdami krautuvėje tiktai du katilus ir suolelį, ant kurio dabar sėdėjo Čenas. Jo sūnus dar pasakė:

— Eik su manim, tėve! Paruošiau visiems vietą — išnuomojau mažus namelius. Jie man davė avanso pirmojo mėnesio algą...

Bet Lu Čenas atkakliai krestelėjo galvą ir sė dėjo vietoje, kai kiti šeimos nariai ėjo iš namų.

Čia buvo vienas didelis varinis katilas, stipriai įmūrytas krosnies molyje. Darbininkai vartė ir ardė molį.

— Mano senelis įdėjo katilą, — staiga pasakė Lu Čenas. — Šiandien tokių darbininkų niekur nerasi!

Bet jis nieko nebesakė, kai jie ardė čerpes nuo stogo, kai pro stogo skyles pradėjo šviesti. Pagaliau nuėmė sijas, skersinius, o jis vis dar sėdėjo tarp keturių sienų, saulės spindulių apšviestas. Jam buvo silpna, širdis pyko, bet sėdėjo visą popietę, o kai atėjo vakaras, jis dar sėdėjo. Aplink jį buvo krūvos plytgalių, molio, rastų. Tarp tų griuvėsių rioksojo du variniai katilai. Žmonės žiūrėjo į jį, stebėdamiesi, nieko nesakydami, o jis vis sėdėjo.

Pagaliau, kai sutemo, atėjo sūnus, paėmė jį už rankos ir švelniai pasakė:

— Mažasis nevalgo, laukia tavęs grįžtant, tėve...

Lu Čenas pasikėlė, kaip tikrai labai senas žmogus, ir, laikydamas sūnaus ranką, nuėjo kartu.

Jie apsigyveno nedideliame, šiaudais dengtame, namelyje prie pat Šiaurės Vartų, kur buvo laukai ir tušti sklypai. Lu Čenas, per visą savo gyvenimą buvęs triukšmingoje gatvėje, negalėjo pakelti šios apylinkės tylos. Negalėjo ramiai žiūrėti į tuščius laukus. Ištisas dienas sėdėdavo mažame savo ir žmonos miegamajame, retai ką nors begalvodamas. Kai dabar nebereikėjo dirbti, jis tikrai greitai suseno ir susmuko. Jo sūnus mėnesio gale parnešdavo namo penkiasdešimt apvalių sidabrinių dolerių ir rodydavo tėvui.

— Daugiau, negu tavo krautuvė duodavo, — jis sušukdavo rodydamas pinigus. Dabar jo sūnus nebuvo sustingęs jaunuolis, kaip anksčiau, buvo švarus, dailia pilka uniforma, rūpestingai užsagstyta ir prižiūrima.

Bet Lu Čenas tik murmteldavo:

— Tuose dideliuose katiluose tilpdavo bent šešiasdešimt litrų upės vandens!

Vieną dieną jo žmona, pralinksmėjusi šiuose namuose, kaip niekad nebūdavo, parodė jam naują satinino švarkelį, rankomis švelniai glostydama krūtinę. Bet jis tik dirstelėjo į ją ir pasakė:

— Mano motina kartą turėjo pilką švarkelį, apsiuvinėtą šilku...

Niekas negalėdavo išvesti jo į lauką. Sėdėjo viduj per dienų dienas, plaukai visai pabalo, veido oda apdribo. Jo akys visada būdavo greitos, primerktos, o dabar jos slėpėsi už kažkokios miglos, kaip paprastai labai senų žmonių akys. Tik kartais kūdikis jį pralinksmindavo trumpai valandėlei.

Kartą kūdikis jį išviliojo ir į lauką. Jis sėdėjo per visą trumpą ankstybos žiemos dieną prie mažo langelio savo kambary. Jo diena buvo tiktai maisto valandų ženklinama: naktį lengvai miegodavo, kartais užsnūsdavo kėdėje, galvą nuleidęs ant stalo.

Po vienos lietingos savaitės pasirodė klastinga apyšiltė diena, tokios būna rudenį prieš smarkų šaltį. Visą dieną, nuo pat ryto, senis autė ore minkštą ir drėgną šilumą. Prasiveržianti pro debesis saulė nušvietė apylinkę. Senis nerimo, atidarė savo kambario langą. Iš

NEDĖKINGUMAS

Pirko senis tokį šunį
Iš kažkokio tipo.
Jam pagailo gyvulėlio,
Kurs badu jau stipo.

Vandenėlis toks šiltutis
Ir su muilo putom,
Kad išnyktų parazitai
Ir švarus kad būtų.

Šitoks numeris, atrodo,
Tiktų net ir cirkui.
Kas gi žino, gal šunytį
Senis tam ir pirko.

Kartais juk ir mes iš meilės
Linkime tik gero,
Ir už tai dažnai bičiulis
Panašiai padaro...

IŠ MŪSU GYVENIMO

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad 1950 m. rygpiūčio 6 d., pravažiuojančio autobuso sunkiai sužeistas, mirė

Petras DILYS

gimęs 1922 metais, Panevėžyje. Palaidotas rugpiūčio 11 d. Hartshill kapinėse, Newcastle, Stoke-on-Trent.

Smallthorne skyriaus valdyba

REIKŠMINGA PAŠALPA

Į kvietimą pagelbėti Vokietijos lietuviams pirmoji atsiliepė p. J. Aukščiūnienė. Ji DBL S-gai atsiuntė Streptomycin'o, labai reikalingo vaisto džiovininkams, siuntinėlį. Pastarasis buvo pasiųstas LRK Įgaliotiniui Britų zonai, kuris savo laiške padėkojo kilniaširdei poniai ir nurodė, kas siuntinėlis buvo tiesiog išganingas. Ratzeburgo ligoninėj yra lietuvis, sergąs abiejų pusių plaučių tuberkulioze. Vienintėlė priemonė jam pagelbėti — streptomycinas, kurio čia beveik neįmanoma gauti. Vaistai ligoniui buvo tuoj pasiųsti.

IŠTREMS PEŠTYNIŲ VADĄ

Pereitą mėnesį penkis Lowtono lietuvius angliakasius teismas nubaudė keturias savaites kalėti už triukšmavimą ir peštynes. Visi penki lietuviai buvo girti ir per muštynes sužalojo nemaža nekaltų žmonių, tuo metu buvusių viešbuty.

Penketuko vadą, Vyt. Butkevičių (Sąjungai nepriklauso) teismas pasiūlė deportuoti, kai atliks teismo uždėtą kalėjimo bausmę.

Šis liūdnas įvykis buvo aprašytas vietos anglų spaudoje. **R.**

ĮSPĖJIMAS

Teko patirti, kad įvairūs asmenys renka žinias iš vyrų ir teigia, kad tai darą su mano pritarimu.

Pranešu, kad aš apie tai nieko nežinau ir nesu niekam davęs tokio pritarimo.

M. Bajorinas,
DBLS Centro Valdybos Pirmininkas

NAMŲ VAJUS

Namų Fondo akcijų pirko: už 2 sv. J. Gaudzė, A. Maldutis, už 1 sv. B. Vilimas, V. Silnickas, J. Lukošiūnas, J. Simanavičius, V. Demidavičius. Per kun. J. Gutauską Škotijoj, akcijų pirko: už 5 sv. Blaivybės D-ja, dr. A. Bancevičius, Mrs. J. Coia, už 4 sv. kun. J. Gutauskas, už 3 sv. kun. L. Gronis, J. Serafinaite, už 2 sv. I. Giedraitis, J. Stepanavičius, už 1 sv. J. Bosas, J. Šneideris, O. Iškauskaitė, L. Sličius, J. Pyragius, K. Kanapkis, J. Navasaitis, M. Klesevičiūtė, M. Tamošaitytė.

Kas turi žinių apie Juozo Bigelio, iš Stolaukio šeimą, prašome pranešti DBLS centrui.

* * *

Žemiau išvardintiems asmenims „Lietuvos Istorija" yra DBLS centre: J. Kažukauskas, A. Adomėnas, K. Naudužas, P. Dicevičius, H. Burkevičius (H. Butkevičius), K. Kalasovas, A. Knabikas, J. Tarulis, V. Zadurskis, J. Lingaitis, B. Guoga, G. Melnykas, J. Sauliūnas, J. Strumskis, L. Ulpinas.

Prašome pranešti adresą ir atsiųsti 1 šil. persiuntimo išlaidoms.

„B. Lietuvio" talkininkai. Net ir atspausdintas „B. Lietuvis" reikalingas ne mažo darbo, kad galėtų laiku skaitytojus pasiekti. Kiekvienas jo egzempliorius turi būti sulankstytas, įvyniotas į popierį ir priklijuotas adresas. Darbas ne mažas, dėl to dirbamas talkos būdu, laisvanoriškai, kilnių norų lietuviams padedant. Daugelis talkininkų beveik nuolatiniai. Kiekvieną ketvirtadienio vakarą, atlikę savo darbus, atskuba jie padėti laikraštį ekspedijuoti. Ekspedijavimas, paprastai, prasideda 8 val. vakaro ir trunka iki vidurnakčio, o kuomet spaustuvė pavėluoja atspausdinti, tai ir ilgiau. Be šių žmonių talkos, nepaprastai sunku būtų apsieiti. Centro Valdyba ne kartą jiems nuoširdžiai už pagalbą dėkojo. Dėdami talkininkų nuotrauką tikime, kad ir skaitytojai jiems bus dėkingi.

Sėdi, iš kairės į dešinę: V. Zdanavičius, V. Neščiokaitė, S. Slabokas, E. Brokaitytė, J. Juškevičius ir Č. Skeltytė; **stovi:** V. Paulionis, A. Ragauskas, P. Neiberka, R. Gražulytė, J. Dėdinas, A. Dukaitis ir S. Merkytė.

V. Kapošiaus nustrauka

KALBOS SKILTELĖ

VEDA J. PARAUSVYS

PAREIGA, PRIEDERMĖ, PRIEVOLĖ

visi šie trys žodžiai dažnai vartojami sinonimais. Tačiau geriau skirti: **pareiga** — tarnyba, **priedermė** — kas pridera daryti, **prievolė** — kas reikalinga. Kitais žodžiais tariant, **pareiga** yra susijusi su dirbamu darbu, **priedermė** — su dora o **prievolė** — su tuo, kas būtina, reikalinga (G.K., 1938, IV.).

DAUGINIAI SKAITVARDŽIAI

Lietuvių kalba turi tokių daiktavardžių, kurie turi tik daugiskaitą. Pav.: **metai, žirklės, vestuvės, sukaktuvės, kailiniai, ratai** (—vežimas), **kelnės, durys, vartai**... Jei ką sakydami norime pažymėti tokių daugiskaitą turinčių daiktavardžių skaičių, būtinai turime dėti prieš juos dauginius skaitvardžius, kurių iš viso tėra tik šie 9: **vieneri, dveji, treji, ketveri, penkeri, šešeri, septyneri, aštuoneri, devyneri.** Pavyzdžiai. Tuo tarpu **dveji** ratai bevažiuojant sukliuvo. Petras buvo **dvejais** ar **trejais** metais vyresnis. Aš čia jau **ketveri** metai gyvenu. Liežuviui **dveji** vartai. Jis **šešeriais** ratais (šešiais vežimais) išvažiavo į girią. Praslinko **devyneri** metai. Vakar **dvejas** žirkles turėjai.

Tenka pažymėti, kad tos pačios darybos, kaip ir dauginiai skaitvardžiai, yra vienas nežymimasis ir klausiamasis įvardis **keleri.** Jis vartojamas visai taip, kaip dauginiai skaitvardžiai. Pav.: sučiupusi **kelerius** akinius, ėmė juos ir šiaip ir taip vartyti, dėstyti. **Kelerius** metus ištarnavai? **Keleri** tavo marškiniai?

Kaip matome, dauginiai skait. daiktavardžiai vartojami labai paprastai. Jie turi tik daugiskaitą ir sakomi ar rašomi taip pat tik prieš turinčius daugiskaitą daiktavardžius. Gal tereiktų įsidėti į galvą tai, kad jie visi, išskyrus **dveji** ir **treji**, turi būdingą galūnę **eri.** Kaip jau pastebėjome, daug. skaitvardžiai kaitomi linksniais ir dviem giminėm: vyriškąja ir moteriškąja.

MŪSŲ LIETUVIŠKIEJI VARDAI

Kada jau kada, bet dabar tremtyje lietuviai tėvai turėtų savo vaikus krikštydinti ne vienu krikščioniškuoju krikštavardžiu, bet ir tautiniu vardu. Taip darydami, jie paliktų savo vaikams gražų testamentą nepalaužtam lietuviškumui vykdyti. Ypač mūsų kunigai, krikštą duodami, turėtų šia prasme paskatinti tėvus bei jiems padėti, reikalui esant, pasirinkti tautinį vardą; be to, lietuvių bendruomenės valdybos irgi turėtų į tai kreipti akį.

Kadangi mes turime tautinių vardų daugiau nei kitos tautos, bet jie nėra plačiau visiems žinomi, tad kiekvienoj „K.S.", pradedant šiąja, duosime platesnį rinktinių lietuviškų asmenvardžių sąrašą, kurį prof. A. Salys savo laiku paskelbė „Gimtojoje kalboje". Mūsų kalbininkas jį paaiškina šitaip:

Senieji lietuvių (Lie.) ir prūsų (Pr.) asmenvardžiai sutvarkyti kamienais, kuriems trumpai pažymėtos ir etimologijos. Tas pats kamienas gali eiti pirmuoju (I.) ir antruoju (II.) dvikamienio vardo sandu. Trumpieji vardai (TV) yra sutrumpėję iš dvikamienių, pasilikdami dažniausiai pirmojo vardo sando kamieną, arba jau iš senų senovės tėra buvę vienkamieniai. Visi vardai parinkti iš šaltinių arba iš paskelbtųjų rinkinių. Dabar jau plačiai vartojami vardai į sąrašą nė nedėti. Galūnės visur duotos vyriškos.

Pradžių pradžiai štai keletas tokių vardų:

Al—: plg. gotų **alles,** visas'?
I. Lie.: Alimanas, Almantas, Pr.: Algardas, Algaudas, Alvydas.

Alg—: **alga: elgtis, elgėtauti'**
I. Lie.: Algimantas, Algiminas
II. Lie: Minalda. Pr.: Vanalga, Visalga.
TV. Lie.: Algis. Pr.: Algamas.

Alk—: **alkas, alka.**
I. Pr.: Alkiminas
TV. Lie.: Alkis, Alkimas. **(B.d.)**

VAIDILA, Londono Lietuvių Meno Sambūrio grupė, rugsėjo 2 d. Londono Lietuvių klube, 345a, Victoria Park Rd., E.9 vaidina

KLASTĄ ir MEILĘ

Pradžia 6 val. Bilietų galima gauti: J. Liudžiaus krautuvėje, pas grupės vadovą p. Mašalaitį, 17 a, Chambord St. Bethnal Green, E. 2 ir DBL Sąjungoje.

KLAUSIMAI, ATSAKYMAI

Kl. Ką reikia daryti, kad pašto taup. kasoje laikomos sutaupos, mirties atveju, tektų giminėms bei tiems, kuriems norima palikti?

Jok. Mačiulis

Ats. Jei miręs asmuo nepalieka palikimo dokumentų, visas turtas pereina artimiausiam giminaičiui, jei jis pareiškia pretenzijas į turtą ir jei jis gali giminystę įrodyti. Priešingu atveju visas turtas atitenka valstybei.

Todėl, norint užsitikrinti, kad turtas po mirties tektų tiems, kuriems norima jį palikti, reikia sudaryti palikimo dokumentus. Tikriausias ir saugiausias dokumentas yra testamentas, kuriuo galima visą turtą, įskaitant sutaupas banke, palikti tiems asmenims ar institucijoms, kurioms norima palikti. Testamentą geriausia rašyti ant oficialaus blanko. Testamentą galima pačiam laikyti, duoti kitam, arba padėti į banką. Testamente reikia nurodyti kas palikimą vykdys (asmenys ar institucijos, gavus jų sutikimą). Testamentą turi pasirašyti be pačio savininko dar du liudininkai. Nėra reikalo eiti pas advokatą testamento sudaryti. Pasikeitus nuomonei, asmuo gali surašyti kitą testamentą ir pažymėti, kad ankstyvesnieji palikimo dokumentai nustoja galios. Tai reikia pažymėti, kad būtų išvengta painiavos, galinčios kilti dėl ankstyvesnio testamento, kuris, sudarius naują, nustoja vertės.

DBLS centras mielai padės nariams tame reikale už mažą atlyginimą reikalingoms išlaidoms padengti. Kam reiks, bus parūpinti testamentų blankai ir nurodyta kaip juos užpildyti. Taip pat kas norės, galės testamentus padėti S-gos centre ir skirti centro valdybą paveldėjimo vykdytojais.

SPORTAS

NOTTINGHAM'O „NEMUNAS" — MANSFIELD'O „SPARS"

Rugpiūčio 19 d. Nottinghame įvyko draugiškos krepšinio rungtynės tarp Nottinghamo „Nemuno" ir Mansfieldo latvių krepšinio komandos „Spars".

Jaunas, maža treniruočių turėjęs „Nemunas" atkaklioje kovoje nugalėjo „Spars" 39:30 (17:16). „Spars" laikomas Sherwood lygos favoritu ateinančiose D. Britanijos krepšinio pirmenybėse. Jis buvo bėjėgis prieš „Nemuno" zoninį dengimą, — o antrame kėlinyje išvystytas nemuniečių tempas ir gražūs metimai nulėmė laimėjimą.

Taškus pelnė: Kiburas 23, Lešinskas 8, Matukas 7, Lėkavičius 1, Budninkas 0, Padvisackas 0. **E.M.**

ATOSTOGAS PRALEISTI PATARTINA BLACKPOOLYJE

Maistas ir nakvynė dienai dvylika ir pusė šilingo. Būtina iš anksto užsisakyti.

Kreiptis adresu:

L. Živatkauskas, 62, Holmfield Road, Blackpool, N.S.

Knygos bičiuliams Anglijoje pranešama, kad papigintomis kainomis parduodamos šios knygos: Lietuvos Keliu I ir II dalys, po 2/-; Likimo Keliu, novelės, 2/-; Sparnus man meta paukštės, poezija, 1/6, Gandras ir Gandrytė skaitymai vaikams, 1/-, Po rūsčiuoju dangum, novelės, 1/6; Siela lagamine, novelės, 1/6; Liet, Vytis, spalvotas, 1/-; Pašto atvirutės su liet. vaizdais, 1o už 1/-; Dramos veikalai — 3/-; Nacių Pragare, prisiminimai iš KZ, 7/-; Tolumos, poezija, 5/-; Anglų kalbos gramatika atpiginama iki 6/-.

Užsakymus siųsti: J. Palšis, 10, Warrels Terrace, Bramley-Leeds.

Knygos: Oxfordo Anglų k. žodynas — 16/-, Jones: Anglų kalbos žodynas su tartimi — 10/6, Konspektinis chemijos ir fizikos vadovėlis, 1896 pusl. 1949 m. laida — 66/-, Statybos inžinieriams vadovėlis, 1942 pusl., nauja, 1949 m. laida — 66/-, Huette, I tomas — 40/6, III tomas, I dalis — 26/-, persiuntimas 1/-, Pilnas laiškų rašytojas — 5/-, 4/6, Komerciniai laiškai — 5/-, Kaip rašyti komerc. laiškus — 4/6, Geras elgesys vyrams — 4/6, persiuntimas 9 d. Galima gauti techn. ir mokslo knygų vokiečių kalba. Rašyti lietuviškai, pridedant 2 d. p.ž. atsakymui: **Modern Book Distribution,** 257 Fulham Rd. London, S.W.3.

žemės ėjo į vidų žemės ir drėgmės kvapas. Seniau už lietaus vandenį brangiai mokėdavo!

Ir čia prie senio pribėgo berniukas ir patraukė už rankos.

— Laukan! Eik laukan! — šaukė mažiukas. — Eik, pažaisime!

Lu Čenas pajuto, kaip jame kažkas krūptelėjo. Taip, gal būt jis ir išeis į lauką. Lėtai pasikėlė, paėmė kūdikį už rankos ir išėjo. Ore buvo labai šilta, saulė tiesiog glostė senio veidą. Išsitiesė ir ėjo su berniuku kaimynų namų linkui. Eis ir sužinos kokių nors naujienų. Ilgai jis jau nieko negirdėjo. Sūnus visada buvo užimtas, o tos moterys, na kas ten ir kalbės su moterimis!

Berniukas šnekėjo, tauškė, ore girdėjosi rudens vabzdžiai čirškant. Kur jie dabar buvo? Taip, antai buvo Šiaurės Vartai. O čia štai galas tos gatvės, kur kadaise buvo jų krautuvė. Nueitų ten ir pasidairytų! Bet ar galėtų? Ar įstengtų? Pradėjo eiti truputį greitesniais žingsniais.

Staiga, baimės pagautas, ilgai jis žiūrėjo. Ak, koks didelis ir platus plentas, ką jie juo veiks? Kam jis reikalingas? Žmonės, kurie dirbo prie kelio, atrodė kaip nykštukai, kaip skruzdės. Viso pasaulio žmonės, rodos, galėtų eiti šiuo keliu, vienas kito neliesdami. Stovinėjo čia ir kiti žmonės, taip pat, kaip ir jis, nustebę. Jį sudomino visų akylumas.

— Tamsta čia gyvenai? — paklausė jį greta sustojęs plono veido vyras.

Senis linktelėjo galvą.

— Mano namelis buvo visas mano turtas, — tęsė nepažįstamas. — Geras namelis, Mingų laikais statytas... Dešimt kambarių... Dabar gyvenu lūšnoje... Nieko kito ir neturėjau, nuomodavau kambarius...

Lu Čenas vėl linktelėjo galva.

— O aš turėjau krautuvę... karšto vandens krautuvę, — vos tegalėjo ištarti susijaudinęs. Būtų norėjęs ką ir daugiau pasakyti, tik jo liežuvis neklausė. — Du dideli variniai katilai...

Bet anas vyriškis jau nebeklausė, tik žiūrėjo į platų ir gražų plentą.

Kažkas prisiartino prie Lu Čeno,—tai būta jo sūnaus. Jaunuolis atbėgo prie tėvo juokdamasis.

— Tėve! — jis šaukė. Ir po to: — Tėve, o ką dabar pasakysi!?

Senio lūpos drebėjo. Jis jautė, kad galėtų kartu ir juoktis ir verkti.

— Atrodo, kad per miestą perėjo baisus viesulas! — pagaliau pasakė.

Jaunuolis tik juokėsi.

Kažkas pašaukė sūnų, ir jis nuėjo greitu žingsniu.

Lu Čenas vis dar žiūrėjo naują kelią. Be galo platus, tiesėsi pirmyn, tolyje atrodydamas siauresnis. Ar toli jis ėjo? Klausė savęs Lu Čenas. Toli, į kitą galą, vos akim užmatomą, tolyn, tolyn, kilnus, platus, didingas, naujas! Na, čia jis ir buvo! Net imperatoriai tokio plento nesugebėdavo pastatyti! Dar pažiūrėjo į kūdikį, kurs čia pat prie jo stovėjo. Tas kūdikis žiūrės į kelią, kaip į paprastą ir seną dalyką... taip ir jo sūnus žiūrėjo į jo griaunamą krautuvę! Pirmą kartą senis nepakartojo savo mintyse žodžio „plėšikai" pagalvojęs apie krautuvę ir valdžią, atėmusią iš jo. Vietoj to jo galvoje kilo kita mintis, būtent: Ar tikrai reikėjo to kelio, kad jo sūnus pasidarytų vyras? Jis dabar suprato, kad jo sūnus taip vertino šį kelią, kaip ir jis pats vertino savo krautuvę. Stovėjo čia su savo anūku, žiūrėjo pirmyn blaivas, susikaupęs, svarstydamas naujo plento reikšmę gyvenime. Revoliucija — naujas plentas. Kur visa tai veda? **(Pabaiga)**

DĖMESIO: Importuotųjų lašinių kaina pabrango. Dėl to turėjome pakelti kainą: RŪKYTŲ LAŠINIŲ — iki 4/- svarą, RINKTINIŲ LAŠINIŲ — iki 3/6 svarą, ir PAPRASTŲ LAŠINIŲ — iki 2/6 svarą.

SIŪLOME ATSARGAI:

Medžioklinė dešra ... ... 1 sv. 6/-		**Lašiniai** I rūš. ... ... 1 sv. 3/-	
Krokuvinė, plona dešra ... ... 1 sv. 5/6		**Lašiniai** II rūš. ... ... 1 sv. 2/-	
Lenkiška kiauliena 29 unc. dėžė ...	7/6		
Lenkiška kiauliena 12 unc. dėžė ...	4/-	**Itališka kiauliena** 29 unc. dėžė ...	4/6

KITI DALYKAI — PAGAL KAINARAŠČIUS.

Už įpakavimą ir siuntinių persiuntimą iki 60 šilingų vertės, reikia pridėti 1 šil. 6 penus. Siuntiniai per 60 šil. vertės siunčiami firmos kaštu. **Reikalaukite lietuvių kalba kainaraščių.**

J. RICHARDS (BUTCHERS) LTD.

91-93, CHARTERHOUSE STREET, LONDON, E.C.1.

TELEFONAI: Valdybos — CLE 5877, siuntinių skyriaus — BER 3281.

TRUMPOS NAUJIENOS

* Rusijos prekių boikotas Amerikoje plečiasi. Uostų darbininkų nusistatymą nekrauti rusiškų prekių iš laivų parėmė oro kelių darbininkai. Dėl tos priežasties neiškrautas prekes laivai veža atgal. Du Britų laivai, vienas su rusiškų vėžių, kitas — kailių krovinį atvežė į Angliją.

* Per paskutiniuosius dvejus metus į Izraelio valstybę atvyko 400.000 ateivių.

* Lamanšo kanale, tarp Cap Gris Nezo ir Doverio įvyko tarptautinės plaukimo lenktynės. Dalyvavo 18 vyrų ir 6 moterys. Pirmas kanalą perplaukė egiptietis El Rehim'as, perplaukęs jį per 10 val. 53 min., laimėdamas naują rekordą, nes senasis buvo 11 val. ir 5 min. Jis laimėjo ir 1000 svarų premiją.

* Sovietai savo satelitinius kraštus taip suvaržė, kad prekių pakeitimą vieni su kitais gali atlikti tik per Rusijos įstaigas. O tai reiškia prekių atidavimą už žemesnes kaip savikaina kainas ir rusams didelį pelną, nes jie tas prekes perleidžia kitam satelitui labai brangiai. Yra atsitikimų, kad Čekoslovakija mėgina apžergti kominformo taisykles ir paprekiauti su Jugoslavija.

* D. Britanijoje šio mėn. gale kavos kaina pakils 8 penais svarui.

* Vašingtone įvyko Atlanto pakto valstybių karinių štabų atstovų konferencija. Svarstyta, kaip spėjama, karinės medžiagos tiekimas Atlanto pakto valstybėms ir kelių apsauga naujo pasaulinio karo atveju.

* Naujorko uosto darbininkų nusistatymą nekrauti iš Rusijos atgabentų prekių iš laivų parėmė kitų Amerikos uostų darbininkai. Dėl to United State Lines ir kitos laivų linijos pareiškė negabensiančios savo laivais sovietinių prekių.

* Pereitą savaitę padidintas 200.000 Britanijos geležinkelininkams atlyginimas 3 šil. 6 p. savaitei.

* IRO centras pranešė, kad birželio mėn. iš Vokietijos į įvairius kraštus išvyko 15.588 DiPi.

* Amerikos saugumas, pasinaudodamas buv. Britų atominių tyrinėjimų įstaigos bendradarbio Fuchs'o nurodymais, suėmė jau 8 atominių paslapčių šnipus.

* Jei Korėjos karas išsiplėstų į pasaulinio masto karą, tai Švedija jame nedalyvaus, o tik laikysis ginkluoto neutralumo, — pareiškė Švedijos užs. reik. min. Unden'as.

* Amerika, D. Britanija ir Australija pasiūlė į ateinantį JTO pilnaties susirinkimą įtraukti ir vokiečių belaisvių iš Rusijos negrąžinimo klausimą. Pagal vak. Vokietijos vyriausybės žinias, Rusijoje dar turi būti apie pusantro milijono vokiečių belaisvių.

* Australė Betty Sara pagimdė ketvertuką. Australai ketvertuko tėvams padarė rinkliavą ir surinko per 1000 svarų.

* Didelį triukšmą sukėlė Švedijoje žinia apie Rusijos karo atašė pastangas fotografuoti draudžiamoje zonoje karinius dalykus.

* Siamo min. pirmininkas Songkram'as pats įteikė dėsliausiai Rhode Islando veislės vištai auksinę taurę. Taurės laimėtoja per metus padėjo 318 kiaušinių.

* Turkijos min. pirmininkui pirmininkaujant įvyko kariuomenės štabų viršininkų pasitarimas krašto gynybos reikalais. Pasitarime dalyvavo ir Amerikos karinės misijos atstovas.

* Dideli Ispanijos gyvsidabrio kiekiai per Suomiją gabenami į Sovietų Rusiją, nes abu kraštai neturi diplomatinių santykių.

* Italijos su Jugoslavija blogi santykiai. Jiems pagerėti kliudo visa eilė neišspręstų klausimų, kaip Italijos reparacijos Jugoslavijai, Italijos pretenzijos į Jugoslaviją dėl nusavintų turtų, teritoriniai klausimai ir kita. Tačiau per netrukus prasidedančias prekybos derybas, tikimasi daugelį dalykų išspręsti ir santykius pagerinti.

* Čekai, netoli Pragos, ties Mnisek'o kaimu rado urano rūdos. Tačiau jos išnaudojimą savo žinion paėmė rusai.

* Slovakijoj, netoli Austrijos sienos, čekai rado naftos laukus. Čekai ir rusai pradėjo šulinius gręžti. Tačiau pereitą šeštadienį naftavietėje kilo gaisras, kuris taip išsiplėtė, kad už 50 km, Vienos mieste buvo matomas. Gaisras kilo, spėjama, laike šulinių gręžimo. Jokio oficialaus pranešimo apie šį gaisrą nebuvo, nors faktą dešimtys tūkstancių žmonių matė.

* Edinburghe, Škotų sostinėje, prasidėjo ketvirtasai tarptautinis muzikos ir dramos festivalis. Laukiama atsilankant apie 100.000 svečių.

* Seretse Khama, pietų Afrikos negrų Bamangwata tautelės vadas, nuo vado pareigų Britų nušalintas penkeriems metams, su baltąja žmona ir vaiku atvyko į D. Britaniją. Dabar tautelę valdo jo dėdė.

* Amerika paleido tikrojon tarnybon iki šiol atsargoj buvusį „Bairoko" lėktuvnešį, 13.500 tonų talpos.

* Amerikos Užsienio Reik. Ministerija įsteigė „Psichologinės Strategijos Tarnybą". Naujosios įstaigos uždavinys bus vadovauti Amerikos kovai su sovietine propaganda. Minėta įstaiga veiks panašiai, kaip pereitojo karo metu veikė atatinkamos įstaigos, vedusios psichologinį karą.

* Egipto karalius Faruk'as, didelio būrio palydų lydimas, atvyko į Prancūziją, kur leidžia prabangiškai laiką. Ryšium su jo atvykimu spaudoje pasklydo įvairių prielaidų dėl jo kelionės, o taip jau ir susitikimo su neseniai nuo vieno Egipto diplomato paveržta sužadėtine. Karalius sustojo Deanville, kur lošimų klube ištisas naktis praleidžia bekortuodamas.

* Amerika savo ambasadorių Lenkijai W. Gallman'ą atšaukė ir vieton jo paskyrė J. Flach'ą, tokias pat pareigas ėjusį Kostarikoje.

* Pereitą penktadienį Liege nužudytas Belgijos komunistų vadas J. Lahaut'as. Policija įvykį tiria ir jau vieną asmenį suėmė.

* Komunistinės Kinijos valdžia pakvietė Indijos min. pirm. Nehru atvykti į Pekiną.

* Nehru, dėl laiko stokos, atsisakė į Pekiną vykti.

* Pereitą ketvirtadienį, kai tik į Southamptono uostą įplaukė lenkų laivas „Batory", „ziukiu" keliavę abu amerikiečiai buvo suimti ir policijos automobiliu nuvežti.

* Rusai vėl pradėjo trukdyti iš vakarų į Berlyną siunčiamą paštą. Ypatingai kimba prie siuntinių. Pereitą savaitę jie išardė labai daug siuntinių pašto vagonuose ir konfiskavo 1.500 siuntinių.

* Lenkija, iš sovietinių satelitų turi didžiausią prekybos laivyną, kurį Sovietai naudoja įvairiems kominforminiams reikalams. Graikijos karo metu, lenkų laivai į Albaniją gabeno municiją, o atgal — sužeistus partizanus. Dabar iš Gdynės keturi lenkų laivai į Albanijos uostą Duracą gabena įvairią karinę medžiagą.

* Anglijoje ir Valijoje kviečių derlius šiemet bus 375.895 tonų didesnis, kaip pernai. Dėl to mažiau teks kviečių įsivežti ir tuo būdu sutaupyti apie 25 milij. dolerių.

* Po karo iki šio laiko Londone pastatyta 100.000 pastovių ir 29.000 laikinų namų.

* Prancūzų vyriausybė nustatė atlyginimų minimumą darbininkams. Atlyginimo atžvilgiu kraštas suskirstytas į tris zonas. Aukščiausi atlyginimai Paryžiaus sričiai nustatyti. Per mėnesį jie neturės būti žemesni kaip 16.400 frankų, arba 16 sv. 12 šil. Darbo savaitė Prancūzijoje turi 45 valandas.

* Briusely prasidėjo tarptautinės lengvosios atletikos rungtynės. Dalyvauja 23 valstybių, apie 500 sportininkų.

ŠACHMATAI

UŽDAVINYS NR. 9.

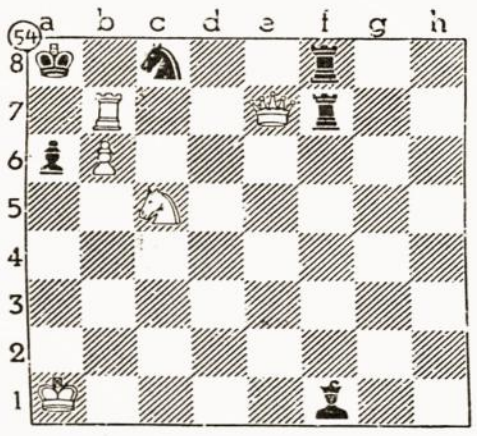

MATAS PER DU ĖJIMUS

SAVAITĖS IVYKIAI

(*Tęsinys iš 1 puslapio*)

šiaurės korėjiečių dalių vadus, kad jie bus atsakingi už belaisvių žudymą.

Korėjos respublikai padėti pažadėjusių valstybių skaičius pasiekė jau 53. Vis daugiau valstybių pažada ir kariuomenę. Tarp jų ir Prancūzija pažadėjo batalijoną pasiųsti į Korėją.

Britų kariuomenės dalinys jau pakeliui į Korėją. Ten britai sudarys atskirą Britų Commonwealtho junginį.

Be abejonės, padidėjus Korėjos fronte JTO kariuomenei, pasikeis ir ikišiolinė būklė frontuose, kuri sunkiai veikė Amerikos ir Korėjos respublikos kariuomenę, ir prasidės įsiveržėlių varymas atgal.

Su Korėjos karo reikalais susipažinti į Japoniją, pas JTO kariuomenės vyr. vadą gen. Mac Arthur'ą, buvo nuvykę Amerikos aukštieji pareigūnai: kariuomenės štabo viršin. gen. J. L. Collins'as ir jūrų laivyno operacijų štabo viršin. adm. F. Sherman'as.

Didėjant paramai Korėjos respublikai, be abejonės pagerės ir būklė frontuose, bet didelių posukių artimoje ateityje nesitikima. Kita vertus, neaišku, kaip komunistinė Kinija Korėjos karo atžvilgiu laikysis. Formozoj, kinų nacionalistų turimomis žiniomis, praėjusio mėnesio būvyje, į Mandžūriją, prie šiaurinės Korėjos sienos, esą atgabenta apie 200.000 kinų komunistų kariuomenės. Jei Mao Tse Tungas šią masę žmonių pavarys į Korėjos frontą, be abejonės, sudarytų sunkią JTO kariuomenei būklę. Mao Tse Tungo laikysena Korėjos karo atžvilgiu, dar nėra išryškėjusi.

VAKARŲ VOKIETIJA SUSIRŪPINO SAUGUMU

Korėjos karas vak. Vokietijoje sukėlė susirūpinimą dėl krašto saugumo. Vokiečiai, žiūrėdami kaip ryt. Vokietijoje komunistai kuria kariuomenę, vad. lieaudies policiją, bijo, kad ji panašiu būdu, kaip tai padarė šiaurės korėjiečiai, nebūtų nukreipta pirmoj eilėj prieš jų laisvę. Be to komunistų ruošimasis sabotuoti vak. Vokietijos atkutimą dar labiau verčia saugumo reikalais susirūpinti. Dėl to, pereitą savaitę federalinės Vokietijos kancleris Adenauer'is, kreipėsi į vak. sąjungininkų vadovybę, prašydamas leisti vak. Vokietijai įkurti ginkluotas pajėgas, tokio pobūdžio ir tokio dydžio, kokios yra įkurtos ryt. Vokietijoje.

Anksčiau toks prašymas, be abejonės, būtų buvęs sąjungininkų atmestas, bet dabar, akivaizdoje didėjančios grėsmės, yra svarstomas. Tačiau konkrečiau iki šiol jis dar nėra išryškėjęs. Ir nenuostabu, nes tai nėra koks techninis klausimas, bet labai draug problemų liečia.

Vak. Vokietijoje ginkluotų pajėgų kūrimui nepritaria tik socialistai. Su jų vadais kancleris turėjo eilę pasitarimų. Neatrodo, kad šiuo laiku vak. Vokietijai būtų leista kurti tokias ginkluotas pajėgas, kokių jie norėtų. Kalba gali būti tik apie policiją, kuri pajėgtų kovoti su sabotažo veiksmais ir kuri galėtų pasipriešinti staigaus užpuolimo atvėju iš rytų.

PONAS TOLIS NEDINGO

(MŪSŲ BERLYNO KORESPONDENTO)

Antanas Chmieliauskas, Amerikon nuvykęs pasivadino Tolium ir pagarsėjo kaip laivininkystės organizatorius. Nusisamdęs Čikagoje patalpą, prie durų prikalė iškabą: „A. Tolis Line" ir pradėjo jūrininkų būsimiesiems laivams ieškoti. Pažadais ir patikinimais jis prikalbėjo keletą D. Britanijoj gyvenusių lietuvių, buvusių jūrininkų, o vėliau į Europą atgabeno iš JAV vieną laivo kapitoną ir iš Kanados — laivų inžinierių. Kadangi p. A. Toliui niekas Europoje laivų dykai nedavė, dėl to jis grįžo į Ameriką palikęs visus laukti jo „tolimesnių patvarkymų".

D. Britanijoj gyvenę jūrininkai nesutiko ilgai laukti ir netrukus grįžo į savo darbus, bet iš Amerikos atgabentieji žmonės Britanijoje kelis mėnesius p. Tolio „patvarkymų" laukė, kol susigaudė, kad yra apgauti ir savo likimui palikti. Kelionei atgal turėjo skolintis iš DBL Sąjungos.

Grįžę į Ameriką minėti žmonės, žinoma, nerado ne tik p. A. Tolio, bet ir jo „linijos". Su apmaudu jie patyrė, jog „didysis organizatorius" dingo ir kad nėra iš ko nuostolių ieškoti nei už suvedžiojimą, nei sugaišintą laiką.

Tačiau p. Tolis nedingo. Jis išniro vėl, bet ne Amerikoje, o Europoje.

Neseniai Švedijos lietuvių dėmesį atkreipė vienas ponas, kuris sakėsi esąs ką tik iš Lietuvos atvykęs. Jis pasakojo daug istorijų, kurios rodėsi labai fantastiškos. Jis pasakojo, kad į Gdynę atvykęs neturėdamas nei drabužių, nei dokumentų. Iš laivo visi keleiviai išlipę, bet jis iš jo nėjęs ir buvęs tol, kol draugai atnešę jam drabužius ir dokumentus. Tokiais dalykais apsirūpinus, jam nesunku buvę „planiruoti" ne tik į Lietuvą, bet ir kitur.

Nežinia kaip ten atsitiko, kad šiuo ponu susidomėjo policija. Ji patyrė, kad jis yra Belgijos pilietis ir ne vienas, bet su žmona, o kokiais keliais į Švediją pateko, nepasakė, nes pasas neturėjo reikalingų atžymėjimų. Betiriant pasą paaiškėjo, kad jis yra „remontuotas" ir kad paso savininko žmona, kuri turėjo būti belgė, nemoka nei prancūziškai nei valoniškai. Tik vėliau pasirodė, kad ji yra vokietė.

Vėliau šis ponas policijai pareiškė, jog ir jo pavardė yra ne tokia, kokia pase įrašyta, bet kitokia, būtent kad jis esąs Tolis-Chmieliauskas.

Be paso policijos dėmesį atkreipė p. Tolio užrašų knygutė, kurioje, tarp kitų adresų buvo įrašyta Sovietų ambasados sekretoriaus pavardė ir telefonas taip jau ir karinio atašė pavardė ir telefonas.

Švedijos teismas p. Tolį nubaudė už nelegalų sienos peržengimą penkiais mėnesiais kalėjimo.

Vadinasi, p. Tolis nedingo, kaip į Ameriką nuvykusiems jūrininkams buvo pranešta. Jis išniro į paviršių ir šiuo laiku yra švedų kalėjime.

M. Ramas

„BRITANIJOS LIETUVIS" savaitinis laikraštis. Redaktorius — K. Obolėnas, leidžia — D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, 2, London Mews, London St., London, W.2. REDAKCIJA raštus taiso bei trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoti rankraščiai nesaugomi ir negrąžinami, jei nepridėtas pašto ženklas. ADMINISTRACIJA: prenumeratos kaina: D. Britanijoje — metams 32 šilingai, pusei metų — 17 1/2 šilingų, metu ketvirčiui — 9 šilingai. Užsieny: metams — 5 USA doleriai. SKELBIMAI: Spaudos eilutė arba jos vieta — 1 šilingas. ADRESO PAKEITIMAS 1 šilingas. REDAKC. IR ADMIN. TELEF. AMB 6195.

Printed by: M. Caplin & Co. Press Ltd. 15 Dunheved Road No: h Thornton Heath Surrey. Tel. THO 2727

IVAIRENYBES

PAUKŠČIAI — PIENO VAGYS

Nusikaltimai britų paukščių pasaulyje be abejonės didėja. Įvairiose Anglijos vietose, o taip pat tam tikrose Škotijos ir Valijos srityse nė viena pieno bonka nėra saugi nuo plunksnuotų pieno vagių, kurie naudojasi įvairiausiais būdais, norėdami atidaryti bonkos gaubtuvėlį ir pasiekti maistingą skystį. Anglų mokslininkai išaiškino, kad profesionalai vagys yra zylės, kurios pastebėtos atkakliai beseką pieno pardavėjo vežimėlius ir atidarinėjančias bonkas, kada pienininkas palieka bonkas prie durų. Žvirbliai, juodieji strazdai, kikiliai ir raudonkrūtinės buvo užkluptos nusikaltimo vietoje. Jei bonka uždengta staniolės (plona metalo plokštelė), plunksnuočiai vagys iš pradžių snapu prakala skylutę, o paskui skutais nudrasko metalinę plokštelę. Jei bonka uždengta kartono dangčiu, dažniausiai draskoma sluoksnis po sluoksnio, kol dangtis pasidaro plonas, kad jį galėtų prakalti snapu. Anglijoje įprasta skirtingos rūšies pieno bonkas žymėti įvairiaspalviais gaubtuvėliais. Žurnalas „Nature", remdamasis 14 stebėtojų tyrimais, tvirtina, kad zylės tik tam tikros kokybės pieną puola, arba jį mėgsta. Bandymai parodė, kad paukščiai, beveik visuomet pažįsta, kada pieno bonkos būna vandens pripiltos arba tuščios.

Du britų ornitologai J. Fisher'is ir R. A. Hinde kelia klausimą: ar atskiros paukščių rūšys šitą dalyką patyrė kiekvienas savistoviai, ar vienas nuo kito? Kaip tas žinojimas taip greitai paplito ir dėl ko tik Anglijoje? Kaip paukščiai susekė, kad pieno bonkose yra skanus ir sveikas maistas? Mokslininkams dar nepavyko šiuos klausimus išaiškinti, bet žurnalas „Nature" yra nuomonės, kad daugumas paukščių savistoviai tai patyrė, nes zylės, kurios pirmos specializavosi pieną vogti, niekuomet nenutolsta, net ir žiemą, toliau kaip du kilometru nuo savo lizdų.

ŽEMĖ SUKASI LĖČIAU ARBA GREIČIAU

Žemės sukimasis nėra toks pastovus ir tikslus kaip dažnas mano.

Kalifornijos universiteto profesorius Dr. W. Munk'as pareiškė, kad esą daug veiksnių, kurie gali sukimąsi pagreitinti arba sulėtinti.

Pav. žemė gali gauti „pavasario drugį". Tuomet žemės svoris pasikeičia dėl padidėjusių sulčių augaluose ar augančių lapų, žolės ir gėlių. Tai gali žemės sukimąsi sumažinti 0,02 milisekundžių dienai. Milisekundė yra 1/1000 sekundės.

Vėjai ir jūrų srovės taip pat gali sulėtinti žemės sukimąsi. Pirmauja vakarų krypties vėjai sumažina jos sukimosi greitį 1,5 milisekundės dienai. Vandenynų srovės sumažina 0,1 milisekundės.

Yra duomenų, kad net žmogaus veikla žemėje, pastatų sutelkimas didelиuose miestuose, šiek tiek veikia žemės sukimąsi. Dr. Munk'as nurodo, kad jeigu visi JAV automobiliai tuo pačiu laiku važiuotų iš Fairbankso, Alaskoje į Mexico City, žemės sukimąsis būtų paveiktas 0,000002 milisekundės dienai.

ANAIS GERAIS LAIKAIS

Samuelis Pepys mėgdavo gerai „užkąsti". Tai matyti iš jo dienoraščio ištraukos, rašytos 1660 metais, sausio 26 d.: „Mano žmona paruošė puikius pietus, būtent: lėkštę kaulų čiulpų (smegenų), avies koją, veršiuko strėnas, lėkštę paukštienos, tris viščiukus ir tuziną vieversių vienam dubeny, didelį tortą, karvės liežuvį, lėkštę žuvų, lėkštę vėžių ir sūrį".

J U M O R A S

Mokytoja įtikinėja mokinius: — Kaip svarbu ir naudinga įsigyti bendrą mokyklos nuotrauką. Tik pagalvokit, — aiškina ji, — po eilės metų jūs galėsit pažvelgti į nuotrauką ir sakyti: čia Birutė — ji jau ištekėjusi ir turi du vaikus, o čia Vytautas — jis jau departamento direktorius.

— Taip, — pasigirdo balsas iš paskutiniojo suolo, — o čia mokytoja, ji jau... mirusi.

* * *

— Atsiprašau Tamsta! — tarė restorano patarnautojas, imdamas pinigus. — Čia yra pinigai už pietus, bet man nė cento?

— Bet aš Tamstos juk nesuvalgiau! — ramiai atsakė svetys.

* * *

— Kai jaunas buvau, galvojau, kad pinigai yra svarbus dalykas gyvenime. Šiandie, kai pasenau, galiu pasakyti, kad tai tiesa.

Oscar Wilde

* * *

Baisiai pasipiktinusi šeimininkė kamantinėja pieno išvežiotoją:

— Kas čia, po paibelių, kad pienas, kurį man pristatai, ne trupučiuko grietinės neturi?

— Matote, — aiškinasi pienininkas, — mūsų pieno pilstytojai nori duoti gera saiką ir pripila taip pilną bonką pieno, kad grietinei jau nebelieka vietos.

Anglijoje galima užsisakyti Amerikos lietuvių darbininkų seniausią savaitraštį **„Keleivis"**, įst. 1905 m. Metinę prenumeratą 1 sv. 6 šil. 6 pen. siųsti įgaliotiniui A. Zamžickui, R.N.O.H. Stanmore, Middx.